Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel H. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang".

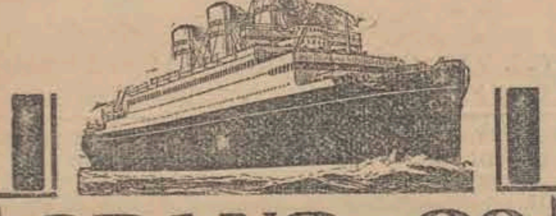
KANTOREN:

HOOFDBESTUUR . . . . } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
VOORLICHTINGENDIENST . . . . } TEL. 14519. POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd en gezonden aan de Redactie, HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD"
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 14519. - POSTGIRO 14574

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 14519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor *Advertentiën* tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 11987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

In Memoriam Taenzer.

Vrijdag 5 dezer overleed onze penningmeester, de heer E. G. A. Taenzer, na een kort, doch hevig lijden, in den ouderdom van bijna 77 jaar.

Voor onze afdeeling beteekent dit een groot verlies.

De heer T. nam zijn functie vele jaren met liefde en nauwgezetheid waar.

Zijn aandenken zal bij ons in hoogen eere worden gehouden.

Namens het Bestuur der Afd. Breda,
De Secr. L. VISSER.

Breda, 9 Juni 1925.

Reis-Indrukken

door

G. VAN BERESTEYN—TROMP.

(Vervolg).

Bali.

Zevende dag.

Na den nacht in de eenvoudige pasangrahan van Karangasem te hebben doorgebracht, gingen wij den volgenden morgen vroeg op bezoek bij den Tjokorde Gdé Raka Soekawati, Poengawa van Oeboed, Balisch Volksraadlid, die door Assistent-resident Zieck van onze komst verwittigd was.

Toen wij het voorplein van zijn *poeri* opreden, kwam hij ons dadelijk vriendelijk tegemoet. In zijn smaakvol nationaal kostuum maakt deze uitstekend, bijna zonder vreemd accent Hollandsch sprekende, zeer beschaafde Balineesche edelman, die zijn opvoeding aan de Inl. Hoofdenschool te Probolinggo genoten heeft, en van wiens hand menig goedgeschreven artikel over de aangelegenheden van zijn land in de Indische bladen verschenen is, een alleraangenaamsten indruk. In onze auto meerijdend, toonde hij ons verscheidene mooie tempels, waarvan sommige van de laatste aardbevingen veel geleden hebben, zoo o.a. ook die bij de dessa Pedjing, waar de beroemde groote bronzen keteltrom, reeds door Rumphius genoemd en door W. O. J. Nieuwenkamp geteekend en beschreven, in een gemetseld gebouwtje bewaard wordt, zoodat er nu niet veel van te zien is. Het volksbijgeloof zegt trouwens, dat deze trom „ongeluk brengt aan wie haar aanraakt". Er zijn vele legenden aan verbonden en de bevolking houdt haar in hooge eere.

Onder de deskundige geleide van den Tjokorde gingen wij verder naar Tampaksiring om het oudste Balische monument, een eigenaardig rotsklooster, te bezichtigen. Wij moesten nog ongeveer een half uur loopen door een lang niet gemakkelijk begaanbare bergkloof en de Pekasiran, een mooie bergstroom, waarover daar geen brug is, doorwaden, hetgeen ik deed door twee Balineesche kamponggidsen gesteund, waardoor mijn japon nog dagenlang riekte naar de oliën, waarmede zij hun lichaam insmeren. Maar deze tocht, voerend ook langs de heilige bronnen *(Tirtoempoel)* dier riv... loont der moeite zeer.

Na onderweg van de prachtige vergezichten ... noten te hebben, rustten wij uit aan den voet ... de rots, waarin naast elkander vijf nisvormige te... pels of graven uitgehouwen zijn. Eén daar... draagt een nog te ontcijferen opschrift, wa... van de beteekenis echter niet duidelijk schijnt ... zijn. De leden van den Oudheidkundigen dien... waaronder ook de heer Th. van Erp, zullen eer... daags een excursie hierheen maken, om een en ... der te onderzoeken.

Achter deze nissen loopt een gewelfde gang, ... van een klooster. In deze sprookjesachtige, gehei... zinnige omgeving vleiden wij ons op de koele st... nen neder. Op bevel van den Tjokorde brachten ... gidsen ons ieder een jonge cocosnoot, wa... n met hun kapmessen, die zij altijd bij zich drag... een gat hadden geslagen, zoodat wij ze aan on... mond konden zetten om het frissche klapperwa... te drinken. Daarna werd de vrucht doormidden ... kloofd en uit de buitenschil een lepeltje gesned... waarmede wij het roomachtige zacht-zoete vruc... vleesch konden opscheppen, dat ons heerlijk sma... te na de vermoeienis, zoodat wij gesterkt den ter... tocht konden aanvaarden.

Toen wij zagen, hoe die eenvoudige dorpeling... zich aan de voeten van den voornamen Baliër ne... zetten in de houding van allerbescheidenste be... len-afwachting, de handen in elkander gevouw... opgestoken ter hoogte van de borst, maakten ... onwillekeurig vergelijkingen tusschen hen en ... slaafsche onderdanigheid der Javanen aan de V... stenlandsche hoven, in verband met beider vol... karakter. Wij kregen den indruk, dat de Baliër v... vrijer en openhartiger is dan de Javaan, — wa... schijnlijk een gevolg van minder langdurig ov... heerscht zijn, — openhartiger zijn opinie durft ... uiten. Hij voelt misschien iets minder fijn dan ... Javaan, heeft niet diens zachte peinzingsnat... maar begrijpt vlugger, lijkt veel spontaner en ... pressiever.

Van kenners vernamen wij, dat de Baliër moe... leergierig, schrander en daarbij sober en huis... is, het natuurlijk vroolijk karakter heeft van ... die leeft in welvaart van vruchtbaar land, de mi... wantrouwende onder de Indonesiërs, maar dat ... gedachten en daden dikwijls reiken tot exces... waaruit de geringe mate van zijn zelfbeheersch... blijkt.

De criminaliteit is er gering bevonden in de la... ste jaren, ofschoon de Baliër den naam heeft ... hardvochtig wreed te zijn, getuige de folteren... verminkende straffen door zijn wetboeken voo... schreven. Misschien is nu juist nog bijtijds ... einde gemaakt aan het tyranniek bewind van ... despoten, wier slecht voorbeeld in zedeloosheid ... wreedheidsverfijning meer en meer degeneree... op het volkskarakter inwerkten. Op ons besl... rust nu de heilige taak dit volk in het rechte sp... te houden door aanmoediging zijner vele g... eigenschappen, waardeering van zijn natuurlij... kunstaanleg.

De auto, die ons wachtte bij den ingang van ... bergkloofweg, bracht ons naar de woning van ... Tjokorde terug, waar wij eerst op nationale ... snaperingen en daarna op de tentoonspreiding ... allerlei zeldzaam fraaie kunstnijverheidstuk... onthaald werden. De gastheer drukte zijn ... wezen uit, dat zijne echtgenoote juist afwezig ... voor de bruiloft van een nichtje; zij zou ons ... weefkunst, zoo vlijtig en stijlvol onder hare ... beoefend, het best hebben kunnen uitleggen. W... zagen daarvan prachtige exemplaren, o.a. zwaar... zijden met goud- en zilverdraad doorschoten ... sels, die niet onderdoen voor de fraaiste, par... fransche *lamés*, voor avondtoiletten bij de be... siennes thans zoozeer in de mode; ook de be... king der edele metalen, toegepast o.a. op huisra... sieraden en wapens, welke onze bewondering ...

(w)ekten, niet minder dan de fijne houtsnij- en (b)eeldhouwkunst, zichtbaar bij woningonderdeelen, (a)an gamelan-instrumenten en in de eerepoort, on(l)angs gebouwd voor de lijkverbranding zijns va(d)ers, hetgeen alles op het erf van dezen Balischen Maecenas werd vervaardigd. Ook toonde hij ons (e)en reuzeverzameling offeranden door alle familie(l)eden — hij had er 50 ten zijnen laste — bijeengebracht ter eere van de aanstaande thuiskomst (v)an het pasgetrouwde nichtje; er waren o.a. enor(m)e bouquetten bij van speenvarkensvleesch, het ge(l)iefkoosde gerecht der Baliërs.

In dankbare voldaanheid over al het moois en (m)erkwaardigs, dat wij te zien hadden gekregen, (na)men wij afscheid van onzen vriendelijken gast(h)eer om nog dienzelfden middag door te rijden (o)ver Bangli naar Kintamani, wat wel de mooiste (b)leek van de vele mooie tochten, welke wij reeds (o)p dit aan natuurschoon zoo rijke eiland hadden (ge)maakt.

Achtste dag.

Daar wij ons, na 't avondmaal, vroeg ter ruste (ha)dden gelegd in de aardige pasangrahan boven op (de)n berg, waar wij, onder een wollen deken tegen (de) koude beschut, lekker geslapen hadden, konden (wi)j den volgenden morgen vroeg de zon zien op(ga)an over het onvergelijkelijk mooie bergpanora(ma); het prachtig blauwe Batoe-meer, aan den (voe)t van den uitgebranden krater van dien naam, (d)aarnaast zich nog twee kegelvormige bergpunten (v)erheffen, die onophoudelijk vuur en zwavel(da)mpen spuwen. Aan de andere zijde wordt dit (too)verschoone meer begrensd door den majes(tue)uzen Abangberg, waarvan de stijle wanden met (do)nkere bosschen begroeid zijn en in de diepte ligt (het) dorpje Batoer, waarheen men een wandeltocht (ka)n ondernemen van uit Panalokan, de plek, waar (wi)j den vorigen middag, met de auto er langs ko(m)end, zulk een verrukkelijk uitzicht hadden over (g)eheel Zuid-Bali en den Indischen Oceaan met het (v)ruchtbaar rotseilandje Penida in de verte.

Voor goede wandelaars is de afstand van daar (naar) Batoer een goed uur gaans, maar men kan den (...)len weg ook te paard afleggen tot aan de tem(pel)-ruïne, waar de lavastroom bij de laatste uitbar(sti)ng ophield. Als er toevallig een bootje te krijgen (is,) kan men een roeitochtje maken over het meer (naa)r het dorpje Troenjan aan de overzijde, waar (een) tempel is met het grootste en waarschijnlijk 't (oud)ste steenen beeld van Bali.

Ook kan men van Kintamani een prachttocht (ma)ken naar Panoelisan, de hoogste punt van den (oo)stelijken Batoer-bergketen, waar de Soekawana(tem)pel is, die in bizonder hoog aanzien staat bij de (be)volking.

Negende dag.

Tot besluit der reis keerden wij via Kem(...)pari noordwaarts naar Singaradja's pasangra(ha)n terug. Tot Koeta-dalem volgt men den ouden (po)sterweg met het mooie uitzicht, om daarna links (a)f te buigen langs talrijke koffieplantages en zoo(dra) men die verlaat, heeft men weer het prachtige (zi)cht op de zee.

(Z)ocht deze er onstuimig uitzien, dan doet men (bete)r naar de Padang-baai of Benoa aan de Zuid(kust) terug te rijden, waar de booten bij vertrek al(tijd) aan den steiger kunnen liggen

Tiende dag.

Wij hadden het voorrecht zonnig, kalm weer te (heb)ben, zooals trouwens op onze geheele reis. In (den) Westmoeson hadden wij aan de kust geen last (van) de anders zoo drukkende warmte. Des middags (om ...)ure zou Fatima met haar roeiboot ons aan (boor)d van de *„Van der Wijck"*brengen. Dit schip (der) K. P. M. (Komt Pas Morgen) verscheen echter (pas) tegen 8 uur, om ons regelrecht naar Soerabaja (te) te brengen.

Balische Muziek.

Studiën over Javaansche en andere Indonesische muziek Dl. I. *De Toonkunst van Bali,* beschouwingen over oorsprong en beïnvloeding, compositie, notenschrift en instrumenten, door J. Kunst en C. J. A. Kunst—v. Wely; uitgegeven door het Kon. Batav. Gen. van K. en W. 1925.

Mij gaat dit boek hier en daar, dikwijls zelfs, te hoog; meer een boek voor Sachs, Von Hornbostel en Closson, of voor de Javaansche heeren die Javaansche muziek ontleden. In de kleine ruimte, die voor deze aankondiging beschikbaar is, kan ik daarover niet uitweiden; het zij een poging om in 't kort weer te geven wat de schrijvers met hun boek bedoelen. Evenals aan den disch de gastvrouw den gast een paar goede stukjes op den schotel aanwijst, toonen zij zich voorkomend door ons te verwijzen in het bijzonder naar de hoofdstukken 3, 5 en 13, die meer dan andere nieuws brengen.

Het derde handelt over de toonstelsels, beginnende met te zeggen, dat de hedendaagsche Javaansch-Balische toonkunst in hoofdzaak twee toongeslachten kent, n.l. één dat in zijn volledigsten vorm 7 tonen in het oktaaf heeft, met intervallen van ongelijke grootte, en een ander dat 5-tonig is en blijkbaar een verdeeling van het oktaaf in gelijke intervallen beoogt. Op Java heeten ze pélog en sléndro; de laatste is op Bali onbekend, weinig bekend in West-Java en in Besoeki, overheerschend elders. Hoogst zelden komen alle 7 tonen in dezelfde gending voor; gewoonlijk vallen er 2 weg, penjorog. Waarom is sléndro op Bali onvindbaar? De Hindoe-Javanen op Java kenden in de Madjapahit-periode wèl sléndro; misschien hebben zij, bij den ondergang van Madjapahit uitwijkende naar Bali, alleen de speeltuigen medegenomen die bij hun godsdienstige plechtigheden in gebruik waren, en bij de ritueele orkesten waren dit stellig uitsluitend gamelans van het 7-tonig geslacht. De uittocht geschiedde ter wille van het geloof, en in de eerste plaats voerde men mede wat noodig was voor een ongeschonden viering der ritueele ceremonies.

Het 5de hoofdstuk heeft tot titel „Het notenschrift" en begint met de ontdekking van Brandes; „een eigen Balisch notenschrift", zoo lezen we, werd door Brandes aangetroffen in een 3-tal lontars in 1894 door Van Eck aan het Bat. Gen. geschonken. Weten de heer en mevrouw K.-v. W., dat Brandes in de 1ste helft van 1893 reeds op de hoogte was van het Javaansche notenschrift? „Een andere belangrijke vondst, waarvan ik Groneman in kennis heb gesteld en ik ook aan Prof. Kern mededeeling deed, is *Javaansch notenschrift.* Ik ontving van Van Eck, tot wien ik mij gewend had," enz. „een kostbare verzameling kropaks". Deze brief (hij ligt naast mij) is van Weltevreden 12 Juli 1893 en aan prof. Veth gericht. In 1899 heeft Brandes in een brief aan mij nogmaals de zaak uitgelegd: waarschijnlijk had ik over de bijzonderheden reeds in den brief aan Veth vermeld wat nagezeurd. R. M. Soorjo Poetro schrijft erover in Ned.-Indië Oud en Nieuw van Apr. 1920. Aardig is het slot van Brandes' brief: „Het vinden en mijn bevinding hebben mij eenige oogenblikken van bijzonder genoegen gegeven." Dan komt de collectie-Heyting, 15 gambang-melodie-verzamelingen; zij verrijkt het tot nu toe schaarsche gambang-materiaal, „waardoor wij, zeggen de schrijvers, het bestaan van nog enkele andere toonteekens voor deze muziek en enkele eigenaardigheden van schaalbouw en melodiek konden vaststellen en wij het konden wagen een hypothese betreffende den oorsprong der 7-tonige schalen op te stellen; en tweedens bevestigt zij (nl. de collectie-Heyting) door tal van andere gending-verzamelingen het bij geruchte bekende bestaan van een dergelijk notenschrift ook voor de

muziek van den gamelan Gong (en den Semar pegoelingan) of, wellicht juister gezegd, voor het leidende instrument in die ensembles: den trompong." Dan worden de gambang-lontars ter hand en andere notaties in beschouwing genomen.

De stukken in de verzameling-Heyting zijn meerendeels afschriften van lontars in het bezit van muziek-vereenigingen; de overige origineelen zijn in handen van priesters of andere lieden van kaste; van een enkel is een dorpstempel de eigenaar. Al deze lontars bevatten z.g. kidoengs, verhalende gedichten in tengahan-vorm uit de Middel-Javaansche taalperiode. De toonteekens (grantang) van het Balische notenschrift met hun oorspronkelijke beteekenis vindt men op een groote tabel, in kolommen gambang-sleutels en gong-sleutels, van Noord- en van Zuid-Bali. In een 10-tal punten hebben de auteurs neergelegd den gedachtengang bij de ontcijfering gevolgd; aan het slot tevredenheid: „de melodie loopt steeds goed, en in de gentings, welke eenzelfden naam dragen als die in de van een sleutel voorziene verzamelingen, blijken dan telkens dezelfde tonen in de gebruikte schalen te ontbreken (of — zeer zelden — als toevallige toon sporadisch voor te komen), en de melodieën-zelf in vele opzichten identiek te zijn met die uit verzamelingen, waarvan de ontcijfering vaststaat.

Toonteekens als voor de muziek van den gamelan Gambang gebruikt men nu ook voor die van den gamelan Gong, den Semar pegoelingan, den gamelan Gamboeh en andere orkestjes en instrumenten. Alvorens van dit hoofdstuk af te stappen behoor ik nog te vermelden „enkele transcripties in avondlandsche vermomming." Terecht wijzen de schrijvers op het gevaar van zulke benaderingen van vreemde toonschalen door middel van Europeesche intervallen, noemen zij dit doen een grof hulpmiddel, dat aanleiding geeft tot velerlei ongerechtigheden.

Het 13de hoofdstuk heet „Beschouwingen over herkomst, ouderdom en onderlinge verhouding van de 7-tonige schalen en van de sléndro-schaal." Hier wordt een poging gewaagd de doopceel der beide schalen te lichten; de gambang-schaal van Bali was daarbij punt van uitgang. Hoe de schrijvers ertoe komen aan te nemen, dat, zoo al de gambang-schaal bepaald geen pélog kan worden genoemd, dan toch de Javaansche pélog-schaal en de gambang-schaal beide tot eenzelfde oerschaal zijn terug te brengen, zal de lezer in den aanvang van het hoofdstuk zien uiteengezet. Ook de schalen van Siam, Birma en Kambodja zijn heptatonisch en de daarop gebaseerde muziek maakt voor één compositie ook slechts telkens van 5 uit de 7 beschikbare tonen gebruik — dus moet deze hypothetische oerschaal de schaal zijn geweest van zekere oude Achter-Indische volken, waaraan, naar steeds duidelijker blijkt, zoowel de huidige bewoners van Indo-China als die van Bali en Java het grootste deel hunner oudste kultuurgoederen hebben ontleend. „Onze hypothese is dan derhalve, kort samengevat, aldus te formuleeren: „de naar de Zuider-eilanden afzakkende stammen kenden reeds een 7-tonige schaal; zij gebruikten uit de 7 tonen er in één compositie slechts 5 tegelijk; ook was het stelsel der wisseltonen hun waarschijnlijk voor hunne vestiging in den archipel bekend."

De vele bladzijden die nu volgen behooren m.i. tot de beste, zeker tot de begrijpelijkste van het boek; zij dienen tot staving van bovenstaande hypothese; met voldoening vertellen de schrijvers dat Von Hornbostel op andere gronden tot dezelfde slotsom is gekomen. Is dus de 7-tonige schaal tegelijk met de Maleisch-Polynesische stammen van Achter-Indië den Archipel binnengedrongen, dan volgt hieruit, dat het ontstaan, c.q. de komst op Java van sléndro op een later tijdstip is te stellen, en wel in de 8ste eeuw. „Aangenomen eens, dat inderdaad onder de door de Palèmbangsche veroveraars op Java gebrachte cultuurgoederen zich een muziek bevonden heeft, gebouwd op een den Javanen tot dusver onbekende toonschaal"...

Wie nu nòg niet nieuwsgierig genoeg is om naar het boek zelf te verlangen, zal nooit het vervolg of het eind der historie vernemen.

Pinksteren '25. JOH. F. SNELLEMAN.

„Persinggahan"

Tehuis voor Ned.-Ind. Bedienden, v. Boetzelaerl. 's-Gravenhage.

VERSLAG OVER 1924.

Raad van Beheer: R. Zuijderhoff, voorzitter; Dr. G. A. Rademaker, onder-voorzitter; G. Hennus, penningmeester; Mevrouw D. Raedt van Oldenbarnevelt; J. P. J. Barth.

Regeeringscommissaris: G. J. Oudemans.

Directeur: F. de Munnik.

Raad van Beheer. In de vacature bij den Raad van Beheer, het vorige jaar ontstaan door het aftreden van den Heer H. V. Baron Bentinck, is in den loop van het verslagjaar door het Hoofdbestuur van „Oost en West" voorzien door de benoeming van den Heer J. P. J. Barth, oud-Resident, die deze benoeming heeft willen aannemen. In de vergadering van den Raad van Beheer van 8 September is de heer Barth geïnstalleerd.

Financiën. De gezamenlijke inkomsten, met inbegrip van een gift van Mejuffrouw J. J. Lagers, secretaresse van de Afdeeling Utrecht der Vereeniging „Oost en West", ad ƒ 25.—, bedroegen ƒ 10.848.70 en de uitgaven ƒ 10.677.42, zoodat de exploitatierekening sloot met een voordeelig saldo van ƒ 171.28.

Huisvesting. In 1924 werden in het Tehuis 101 bedienden voor korter of langer tijd opgenomen, n.l. 92 vrouwelijke en 9 mannelijke. In 1923 waren deze getallen respectievelijk 107 en 11. Het gezamenlijk aantal verblijfdagen bedroeg 2837, tegen 2730 in het vorige jaar.

In de eerste helft van het jaar waren de aanvragen om opneming geringer dan gewoonlijk, doch in de laatste maanden was dit juist omgekeerd. Het grootste aantal dat tegelijk in Persinggahan logeerde was 24, en het kleinste 4.

De gezondheidstoestand was weder gunstig; slechts voor één baboe moest opneming in het Stedelijk Ziekenhuis worden gevraagd.

Gezellig Samenzijn. Bij gebreke van genoegzame gelegenheid om in betrekking naar Indië terug te keeren was het aantal bedienden, dat in noodhulpdiensten in 's-Gravenhage werkzaam was, dit jaar nog al groot, met het gevolg dat de recreatiezaal des avonds voller was dan ooit; het gebeurde vaak dat er in de veertig bijeen waren. Bij bijzondere gelegenheid, als bijv. Nieuwjaar, slamatans voor naar Indië terugkeerende baboes of ter herdenking van in Den Haag overleden bedienden, waren er meermalen over de 70 bijeen.

In den regel werd de functie van modin (dorpspriester) bij huwelijken, begrafenissen en slamatans waargenomen door Anang, iemand die reeds jaren in Den Haag woonachtig is en die zich op verdienstelijke wijze van die taak kwijt.

Arbeidsbeurs. De opgenomen bedienden zijn, op enkele uitzonderingen na, allen door tusschenkomst van het Tehuis aan een familie voor de terugreis geholpen. De uitzonderingen betreffen één jongen en twee baboes die voor rekening van de families waarmede zij herwaarts gekomen waren, als passagiers naar Indië zijn teruggekeerd; en één baboe, die niet meer in staat was dienst te doen en daarom als zijnde zonder middel van bestaan, voor rekening van het Departement van Koloniën, naar haar land is teruggezonden.

In totaal kwamen 420 aanvragen om bedienden binnen. Aan die om een baboe voor de terugreis kon bijna altijd worden voldaan; slechts wanneer een

aboe verlangd werd, die zonder handgeld wilde eegaan, kon het Tehuis niet altijd helpen. Daarntegen kon aan aanvragen om een baboe voor oodhulp hier te lande lang niet altijd worden volaan. De vraag naar die baboes overtreft nog steeds erre het aanbod.

Hulp en Raad. Voor verschillende gevallen waarbij sprake was van mishandeling van baboes, inouding van loon, te zwaar werk, opgesloten houden in huis e.a. is de tusschenkomst van „Persingahan" zelden tevergeefs ingeroepen. Omgekeerd chter ook voor klachten omtrent misdraging, onerlijkheid, luiheid en onbetrouwbaarheid van beenden. Sommigen waren daarom zelfs uit hun enst ontslagen en moesten derhalve in het Tehuis genomen worden. Soms werd een baboe zwernde gevonden en door de politie of door anderen ar Persinggahan gebracht.

Eenige voorbeelden ter illustratie volgen hierder.

Een baboe, verdacht van een poging tot vergiftig van de familie bij wie zij aan boord in betrekg was, werd naar het Tehuis gebracht. De recteur was in de gelegenheid haar aan betrekgen als noodhulp te helpen, vanwaar zij steeds gunstige getuigschriften is teruggekeerd.

Een andere baboe, die wegens onwilligheid gerende de reis ontslagen was, kwam bij Persinghan aankloppen. Ook zij moest hier eerst een leerhool doorloopen voor zij met een familie naar dië terug kon gaan. De wetenschap dat zij zonder d getuigschrift niet aan een familie voor de ugreis zou geholpen worden, had effect.

Uit een stad in het Noorden werd door buren de lp ingeroepen voor een baboe, die al drie jaar bij familie, die haar uit Indië had meegebracht, rkzaam was. Men schreef den directeur, dat het eisje heimwee had en dat de familie haar niet naar ndië wenschte terug te laten gaan. Dank zij den oor het Tehuis gegeven raad, werd zij, mede door hulp van de politie, in Persinggahan onderbracht.

Te Amsterdam meldde zich bij het Hoofdbureau n Politie een baboe aan, die uit haar betrekking s weggeloopen. Door tusschenkomst van „Maatappelijk Hulpbetoon" aldaar, werd zij voorloopig ergebracht in het Tehuis voor Onbehuisden en volgens naar Persinggahan overgebracht.

Door het Bureau van Maatschappelijk Hulpbetoon d dit jaar reeds eerder de hulp ingeroepen voor baboe, die bij de familie waar zij diende, been was. Zij en haar kind werden eerst in het kenhuis opgenomen en later door tusschenkomst Persinggahan naar Indië teruggezonden.

Zoo zouden wij kunnen voortgaan, maar wij meedat met het bovenstaande voldoende aangetoond t ook dit jaar Persinggahan voor vele Ned.-Ind. nden nuttig werk heeft verricht.

De Raad van Beheer,
R. ZUYDERHOFF, *Voorzitter.*
F. DE MUNNIK, *Secretaris.*

Exploitatierekening over 1924.

Debet.

ijfskosten	*f*	5717.73
ementen	„	3464.35
vulling en onderhoud	„	1495.34
do	„	171.28
	f	10848.70

Credit.

o 1923	*f*	131.35
idie	„	8200.—
eding voor logies	„	2410.—
Mej. J. J. Lagers	„	25.—
est	„	82.35
	f	10848.70

Balans.

Debet.

Ned. Handel Mij.	*f*	3558.18
Cassa	„	734.49
Meubilair		p.m.
	f	4292.67

Credit.

Diverse Crediteuren	*f*	4121.39
Exploitatie Rek. Saldo	„	171.28
	f	4292.67

Max-Havelaarfonds.

Jaarverslag over 1924.

Moest reeds het verslag van het vorig jaar in mineur worden gesteld, de gang van zaken in 1924 geeft in geenen deele aanleiding een optimistischer geluid te doen hooren.

Was het Regeeringssubsidie reeds over 1922 van *f* 1000.— op *f* 800.— teruggebracht, in het verslagjaar werd van den Minister van Koloniën bericht ontvangen, dat aan onze Vereeniging over 1923 nog een subsidie van *f* 600.— zou worden toegekend, doch dat over 1924 en volgende jaren op geen subsidie meer zou mogen worden gerekend.

Het behoeft geen betoog, dat deze bezuinigingsmaatregel een uiterst remmenden invloed op de werkzaamheden van ons Fonds uitoefent, te meer daar de huidige tijdsomstandigheden er geenszins toe medewerken om de particuliere bijdragen te doen toenemen. Integendeel verminderen ook deze voortdurend.

Op 1 Januari 1924 had het Fonds 31 leden. In het verslagjaar bedankten daarvan 4 en ontvielen er ons 2 door overlijden. Slechts 1 nieuw lid trad toe.

Het Fonds heeft in dit jaar aan een drietal pupillen steun verleend tot een gezamenlijk bedrag van *f* 471.37.

Daartegenover staat, dat door een viertal Indonesiërs op aan hen verleende voorschotten een totaal bedrag van *f* 1367.15 werd terugbetaald. Tengevolge daarvan zijn de kasmiddelen der vereeniging eenigermate toegenomen.

In het verslagjaar werd derhalve *f* 895.78 meer terugontvangen dan aan voorschotten werd beschikbaar gesteld, zoodat bij vergelijking met de cijfers van de balans met die van de balans van 1923 het totaal der verleende studievoorschotten met dit bedrag is verminderd en van *f* 15.921.27 op *f* 15.025.49 is teruggebracht.

In het verslagjaar hebben de Heeren Hasselman en Kreischer als bestuursleden onzer Vereeniging bedankt.

Een woord van dank voor hunne toewijding aan onze Vereeniging is hier zeker niet misplaatst.

De samenstelling van het Bestuur is thans als volgt: Mr. A. M. Joekes, Voorzitter; A. G. van Kuik, Secretaris; J. H. Dijkman, Penningmeester; Mevr. de Wed. C. Th. van Deventer-Maas; W. Havers.

's-Gravenhage, 22 Mei 1925.

A. M. JOEKES, *Voorzitter.*
A. G. VAN KUIK, *Secretaris.*

Van Week tot Week.

2—8 JUNI.

Pa van der Steur. De directeur van het opvoedingsgesticht Oranje Nassau te Magelang hoopt den 10en Juli a.s. zijn 60en verjaardag te vieren. In een circulaire wijst hij daarop en doet een beroep op de liefdadigheid, niet voor zich zelf, doch ten behoeve zijner 800 kinderen. Wanneer onze lezers hem op zijn verjaardag zouden willen verblijden,

met een gift in geld, hoe gering ook, dan zal hij hun ten hoogste dankbaar zijn.

We veronderstellen dat alle lezers van het Kol. Weekbl. weten wie Pa van der Steur is, alleen zij er even de aandacht op gevestigd, dat hij behoort tot het drietal, aan wie bij het 25-jarig bestaan van Oost en West in 1924, de toen door de Vereeniging ingestelde gouden eerepenning is uitgereikt.

Pest op Java. In de week van 10 tot en met 23 April zijn op Java 278 gevallen van pest gerapporteerd, waarvan in de afd. Wonosobo 4, in Temanggoeng 23, in Magelang 11, in Jogjakarta 1, in Soerakarta 13, in Bojolali 36, in Klaten 34, in Salatiga 5, in Kendal 18, in Batang 8, in Tegal 6, in Poerbolinggo 3 en in Bandjarnegara 116.

Lidmaatschap verboden. Het legerbestuur verbood aan militairen het lidmaatschap van revolutionnaire vereenigingen en van de Sarekat Ambon. (Aneta, 4 Juni).

Doorvoering van de Bestuurshervorming. De Regeeringscommissaris voor de Bestuurshervorming verwacht, dat de invoering van de provincie Midden-Java reeds in 1926 haar beslag zal krijgen en die van Oost-Java in 1927, waarmede de reorganisatie van de bestuurshervorming op Java afgeloopen zal zijn (Aneta, 4 Juni).

De jeneverfabriek. In antwoord op een schriftelijke vraag van den heer Stokvis deelde de Regeering mede dat zij niet van oordeel is, dat de oprichting van een jeneverfabriek onvermijdelijk het alcoholmisbruik, ook van de inheemsche bevolking, bevordert. Er is dan ook geen aanleiding om de gevraagde vergunning te weigeren. (Aneta, 4 Juni).

Voorzitter van het Ned.-Ind. Landbouw Syndicaat. Naar het Soer. Handelsbl. vernam, is de voorzitter van het Landbouw Syndicaat, mr. A. van Gennep, door het hoofdbestuur met algemeene stemmen herkozen.

Sarekat Islam en Sarekat Rajat. De Java-Bode schreef: Wij vernemen, dat de Centr. Sarekat Islam besloten heeft op de komende vergadering in Juni, te Jogja te houden, ook aan de orde te stellen, de wenschelijkheid om de animositeit ten opzichte van de Sarekat Rajat te beëindigen en verder gezamenlijk te streven naar het gemeenschappelijk doel. Thans reeds worden aan de afdeelingen brieven gestuurd, met verzoek, de opinie der S. I.-leden te dier zake bloot te leggen.

Van S. R.-zijde wordt medegedeeld, dat ook zij inzien dat een voortdurende vijandschap onder landgenooten niemand voordeel aanbrengt.

Op een onder voorzitterschap van Darsono gehouden bijeenkomst van leiders werd het voorstel aangenomen om voortaan alle aanvallen op de S. I. zoowel in woord als in geschrift te staken en de eendracht onder het volk te herstellen.

Mr. H. 's Jacob. De bekende figuur in de handelswereld en lid van den Volksraad Mr. H. 's Jacob te Batavia, heeft onder vele blijken van belangstelling den 2en dezer zijn 70en verjaardag herdacht.

Dr. G. J. Nieuwenhuis. Benoemd is tot rector v. d. Academie voor Lichamelijke Opvoeding te Amsterdam, Dr. G. J. Nieuwenhuis, regeeringsgedelegeerde in den Indischen Onderwijsraad. Curatoren dezer instelling hebben tevens den eisch van den benoemde ingewilligd, dat deze benoeming ingaat met 1 September 1926, waardoor dr. N. in staat gesteld wordt, vooraf zijn arbeid in Ned.-Indië te voltooien.

R. Reinders †. Te 's-Gravenhage is den 4en dezer in den ouderdom van 69 jaar overleden de gep. kapitein ter zee R. Reinders. Als luit. ter zee nam de overledene in 1896 deel aan de krijgsverrichtingen tegen Atjeh, waarvoor hij benoemd werd tot ridder in de Militaire Willemsorde en het eereteeken ontving.

P. V. Rhemrev †. Aneta meldt dd. Batavia 5 Juni: Overleden is de gep. majoor-magazijnmeester P. V. Rhemrev.

Concurrentie in de rubbercultuur. De Directeur van het Centraal Rubberstation bracht een rapport uit, waarin de middelen worden opgesomd, waardoor concurrentie van de Europeesche cultuur tegen inheemsche mogelijk is. (Aneta, 5 Juni).

Goud en zilver op Sumatra. Volgens Aneta, dd. 6 dezer, onderzoekt een Amerikaansch geoloog namens een groot concern de mogelijkheden van goud- en zilverexploitatie in een deel van Sumatra.

De Olympische spelen. Aneta seint uit Medan, d... dezer: Het Delisch Olympiadefonds oversch... reeds de f 40.000.

Gesmokkelde opium. De Soerabajasche politie heef... Pasoeroean 3 Chineezen en 2 Formozanen g... resteerd, die clandestien in het bezit waren ... opium tot een waarde van f 50.000.— Teven... de politie op het spoor gekomen van een ... vertakte smokkelorganisatie over geheel Java. ... loofd wordt, dat het geconfisceerde slechts ... tiende gedeelte van den totalen smokkelvoor... bedraagt. (Aneta, 8 Juni).

Naar aanleiding der Bestuurshervorming. Een dui... tal leden van inlandsche politieke vereenigi... hebben een motie aangenomen, waarin uitge... wordt, dat de bestuurshervorming geen geno... men waarborg geeft voor de staatkundige on... keling van Indië en behartiging van de bel... van de inheemschen. (Aneta, 8 Juni).

Mr. A. J. A. Bake †. De voorzitter van den Landra... Jogjakarta Mr. A. J. A. Bake, is plotseling over... tengevolge eener hartverlamming. (Aneta, 8 J...

Persoverzicht uit de Indische Blad...

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Gouden Standaard.

In de Kamer legde minister Colijn een verkl... af betreffende Nederland's Goudpolitiek. De pr... sche beteekenis van dit bericht is dat *Nederland... Indië* thans met Engeland zijn teruggekeerd tot ... gouden standaard (*Java-Bode* 29 Apr.).

De *Java-Bode* (29 Apr. L.N.) ontleent aan de ... va'sche Crt." mededeelingen, die aansluiten bij de ... klaringen van minister Colijn. President en *Direc*... ren der *Javasche Bank* verbinden zich tegenover ... Regeering van *Ned.-Indië* tot handhaving en voor... ting van de tot dusver door de Javasche Bank g... de goudpolitiek, door o.m. bij stijging van de w... koersen op het buitenland boven de pariteit der ... waarde, behalve in buitengewone omstandigheden ... beoordeeling van den G. G., na raadpleging der ... sche Bank en behalve voor wisselarbitrage, haren ... voorraad, zoolang zij daartoe bij machte zal zijn ... der in strijd te geraken met de bepalingen van de ... vasche Bankwet, zoo noodig, voor afgifte beschi... te stellen op den voet van f 1653.44 per K.G. fijn ... baren en tot hiermede overeenkomende prijzen ... gouden muntspeciën. Tot verdere toelichting ... medegedeeld, dat de Javasche Bank — evenals ... ger het geval was — in het algemeen niet bere... zijn gouden tienguldenstukken voor den binne... schen geldsomloop beschikbaar te stellen. Voo... voer naar het buitenland zal zij echter op den voe... bovengenoemde verklaring goud afgeven tegen f 16... per K.G. fijn. Hiertoe zal zij echter niet overgaan, ... wanneer de stand van den wisselkoers, in ver... met de goudpariteit, daartoe aanleiding geeft. B... beslissing of tot afgifte van goud zal worden be... zal de Javasche Bank uitsluitend rekening houden ... den stand der wisselkoersen op die landen (z.a. ... derland, Amerika, Engeland), die onvoorwaar... tot den gouden standaard zullen zijn teruggekeer... dus geen rekening houden met den stand der w... koersen op de landen, waar beperkingen ten op... van den invoer en den uitvoer van goud best... wier valuta derhalve voorshands niet in vaste v... ding ten opzichte van het goud staat. De Javasche ... zal zich bij de eventueele afgifte van goud het ... voorbehouden om contrôle te oefenen op de ver... ping van het door haar afgestane metaal.

Wat men thans in Engeland, Nederland en ... en ook in Zwitserland gebeuren ziet, is — betoog... *Java-Bode* (2 Mei) in een hoofdartikel — het ge... van het ontwakend besef, dat het oogenblik ... is om, door voorzichtige manupulaties, de daling ... het algemeen prijsniveau mede te stimuleeren. Er ... niet een tekort aan goud in de wereld, maar de ... deeling is abnormaal, en voorzooverre het in de ma... van een wijs beleid ligt om dit geleidelijk te verhel... kunnen landen met een gezond betaalmiddel daar... medewerken. De „J. B." legt den nadruk op de ge... te, die ook de jongste, voorzichtig ondernomen sch... den op den *terugweg naar den gouden standaard* ... Nederland en Indië heeft geleid. De gedachte, die ... als volgt werd geformuleerd: het goud is een ...

ende bediende...... maar een slecht meester. M.a.w.: maak het goud dienstbaar aan de pogingen om te komen tot een zuivere verhouding van het betaalmiddel tot andere, gebruik het tot handhaving van het noodkelijk evenwicht...... maar geef geen mogelijkheden handen van het onberekenbaar lot door het goud heel vrij te laten. Ziehier — besluit de „J. B." — de iste middenweg, die gekozen is; het uiterste waarbe men onder de gegeven omstandigheden gaan kan... n ook het eenige wat men doen kàn wanneer men ich niet — zooals Keynes — begeven wil in een theoretische machinerie van voorzieningen en bepalingen lat, ondanks de hoogste verstandelijke volmaaktheid, zooals àlle menschenwerk, falen kan door onvoorziene onberekenbare verrassingen.

Egypte en Ned.-Indië.

Den 16den Maart overhandigde *Jhr. Aert van der es*, voorheen gezant te Lissabon, Koning Foead te Kaïro zijn geloofsbrieven als buitengewoon gezant en volmachtigd minister van Nederland. De Nederlandsche legatie in Kaïro telt vier of vijf leden en in hetzelfde gebouw is nog de consul met zijn personeel gevestigd. De Egyptische Regeering is nog steeds voornemens een gezant in Den Haag te benoemen. Al zoeend, overweegt de Egyptische Regeering het benoemen van een attaché van de Egyptische legatie te Londen tot wnd. gezant in Den Haag. Dit voornemen wordt Egypte voornamelijk gemotiveerd door *de beteekenis van 's-Gravenhage* als internationaal centrum en als zetel van hooge internationale rechtslichamen, welke waard voor Egypte van veel beteekenis zijn. Voor Nederland geldt — volgens *De Locomotief* (27 Apr.) een dergelijk belang in Kaïro niet. De illusie van „uitkijk op gansch de Islamwereld", welke men Kaïro zou hebben, is ras verstoord: Egypte leeft op zichzelf en geenszins als deel van een groot Mohammedaansch verband.

De vertegenwoordiging in Egypte heeft stellig ook voor Ned.-Indië beteekenis, al is zij niet noodig om te weten, wat in de Islamwereld gebeurt. In de eerste plaats denkt „De Loc." aan *de commercieele beteekenis*. In „De Loc." (17, 20 en 21 Apr.) werd reeds aangetoond *hoe Indië in den export naar Egypte ten achter is bij andere landen en hoe anders dit zou kunnen zijn*, omdat Egypte aan zoovele goederen behoefte heeft, welke Indië exporteert. Men kan slechts hopen, dat er onder den nieuwen gezant zoowel van legatie als consulaat iets zal uitgaan, dat zij, bewust van groote mogelijkheden, ook inderdaad actief zullen optreden om in Indië een deel van het aanwezige afzetgebied te verzekeren. Van belang was de vertegenwoordiging steeds in verband met de aanwezigheid van *Javanen in Kaïro*. Er studeeren aan *El Ahzar* immer Javanen, soms slechts een tiental, soms meer dan honderd. Het consulaat beschikt officieel over geenerlei fondsen om Javanen, die dit wenschen, naar Java terug te zenden. Toch ware dit wenschelijk. Thans geraken zij soms in ellendige omstandigheden, worden ook wel als bezitsloozen opgepakt. Zond men hen op naar Java, dan waren de voorgeschoten passagekosten door bemiddeling van het Inlandsch bestuur in hun woonplaats wel terug te krijgen; daar aangekomen bereiken zij als hadji toch ras een zekeren welstand.

Koloniale zinsbegoocheling.

De jongste reizen van den heer *H. C. Zentgraaff* naar „Oude en Nieuwe Landen" — het „Soer. Hbl." van 2 Mei bevat zijn 66sten reisbrief — hebben hem bevestigd in zijn vermoeden, reeds tot uiting gekomen in 1923 in een bijdrage voor het jubileumnummer van „Onze Stem", *dat in de Indo-Europeesche groep der Ned.-Indische samenleving nog altijd niet een juisten kijk bestaat op de toekomst en de positie, welke die groep daarin zal innemen (Soerabajasch Hbl.* 27 en 28 Apr.). Voor 30 jaren was voor den Indo alles *pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles*. Er was een gansch veld van betrekkingen, welke voor hem scheenen te zijn gemonopoliseerd. De eischen waren bescheiden. Vrijwel alle lagere betrekkingen werden door onze Indische jongens of mannen bekleed; een Inlander werd magang en was in het kader der Europeesche ambten een *rara avis*. Thans heeft in een groot aantal der lagere betrekkingen de Indo-Europeaan moeten plaats maken voor den Inlander. Men zie eens onze postkantoren, om een sprekend voorbeeld te noemen; de lagere betrekkingen bekleed door beambten — meest Inlandsche — en de Europeanen hoofdelijk beperkt tot de controleerende en hoogere functiën. Meermalen is er de aandacht op gevestigd dat de Indo had te zorgen voor opschuiving naar boven; afstand te doen van al deze lagere baantjes en zich te bekwamen voor de hoogere. Deze raad is slechts in bescheiden mate opgevolgd; de onderste laag der Indo-Europeesche samenleving heeft nog altijd niet voldoende *de teekenen des tijds* begrepen, wist geen meerdere inspanning te ontplooien en ziet voortdurend haar positie ongunstiger worden temidden van den snel opkomenden Oosterschen vloed. En elk leerjaar onzer lagere en mulo-scholen levert nieuwe scharen Inlandsche leerlingen af, nieuwe candidaten voor een niet of bijna niet toenemend aantal plaatsen. De voortdurende toeneming van het aantal inlandsche candidaten maakt steeds meer selectie mogelijk. Naarmate de Inlandsche samenleving zich meer losmaakt uit den Westerschen greep, zal zoowel in gouvernementsdienst als in het particuliere de Europeaan, dus *à plus forte raison* de Indo-Europeaan, steeds meer door den Inlander worden verdrongen, en zijn positie voortdurend ongunstiger zien worden. Gegeven de reusachtige verandering, welke zich in de afgeloopen dertig jaren afspeelde, dient men rekening te houden met eene snel op ons aanstormende toekomst. En de heer Z. kan die toekomst voor den *Indo*-Europeaan slechts zeer somber inzien. In het slotartikel geeft hij hiervan uitleg en geeft hij de richting aan waarin doelbewust moet worden gestuurd. Men zal zich zoo snel en volledig mogelijk op het Westen hebben te oriënteeren, of... ondergaan in den opkomenden Oosterschen vloed. De Indo-Europeesche groep streve *naar zelfvernietiging* in dezen zin: afstooting of loslating der onderste laag, welke, naar dagelijks duidelijker blijkt, niet kàn of niet wil worden opgevoerd naar hooger niveau, tegenover voortdurende versterking van het Westersche element in het overige deel dezer groep. Er worde hier slechts gevonden: Europeaan of Aziaat. Men is aan zichzelf, doch meer nog aan zijn kinderen verplicht alles in het werk te stellen om te voorkomen, dat in de toekomst ook in Ned.-Indië de tragische restanten zullen worden gevonden eener samenleving, die eenmaal Westersch was, doch onder den loodzwaren druk eener immense Azitatische massa bezweek en verstikte.

Taal en denken.

Dr. G. J. Nieuwenhuis, de gedelegeerde der Regeering bij den Indischen Onderwijsraad, is aangezocht voor een professoraat in de paedagogie, door de nieuwe nog te stichten Academie voor Lichamelijke Opvoeding, en om daarvan tevens de leiding op zich te nemen. De *Deli Crt.* (6 Mei) ontleent aan het „Soer. Hbl." een beschouwing van zijne hand over *„taal en denken"* ongetwijfeld van belang mede in verband met de onderwijsvoorstellen, welke van dr. N. in Indië nog aanhangig zijn. Het artikel besluit met deze woorden: Zal ook onze geest waardevol element worden in den opbouw van het Indische volk, dan kan hij alleen gebracht worden als het onderwijs ervan doordrongen is en met een taalbeheersching, die inhoud boven vorm, geest boven uiterlijkheid stelt. En dat bereikt alleen een totaal hervormd taalonderwijs, dat in „taal" soms klank, soms teeken, maar altijd „ gedachte" ziet. Dat voortdurend vecht tegen onbegrepen frazes, tegen bombast en boekentaal, dat van het opnemen snelheid en zuiverheid eischt, van de uiting eerlijkheid en eenvoud. Het Nederlandsch is de taal voor de werkers, die in deze Indische maatschappij een leidende rol zullen spelen. Wie door middel van het onderwijs erin, die aanstaande leiders tot dieper begrip voert van wat het Westen leert, die de jonge generatie beter leert denken en oorspronkelijker zich leert uiten, die heeft *vóór de staatkundige ontwikkeling dezer landen* meer gedaan dan alle politici samen, die voor de éene fraze slechts de andere brengen.

Uit de Indonesische wereld in Holland.

Het *Soerabajasch Hbl.* (29 Apr.) geeft een critiek op het artikel „De Koloniale vuist" in de „N. Rott. Crt." waarin nog eens *het bekende gedenkboek van de Indonesische Vereeniging* ter sprake gebracht werd. Wij — aldus luidt een gedeelte van het artikel van het *„S. H."* — zullen geen uitgebreide verzameling van getuigenissen voorbrengen, die even zoovele bewijzen zijn voor de verdorven toestanden, die vóór de vestiging van het Nederlandsche gezag in vele gebieden van Indië heerschten. Ieder, die nauwgezet de geschiedboeken naslaat, kan deze getuigenissen zelf lezen. Wij hebben het recht te zeggen, dat de Indische volkeren aan Nederland de vestiging van ordelijke toestanden hebben te danken. *En aan Nederland alléén.* Over de ontwikkeling van de Inlandsche maatschappij op economisch, zoowel als op geestelijk gebied, zullen we thans geen bijzonderheden geven. We hebben hiervan reeds meermalen cijfers gepubliceerd. Maar dat die

ontwikkeling alleen mogelijk is geweest, dank zij de door ons geschapen ordelijke toestanden, is voor geen tegenspraak vatbaar.

In het *Soer. Hbl.* van 27 Apr. verklaart de Amsterdamsche correspondent dat hij en velen met hem onder *de Indonesiërs in Holland* hunne beste vrienden tellen, met wie zij gaarne omgaan en die in alle beschaafde kringen ook met genoegen worden ontvangen. Hij maakt een uitzondering voor de deelnemers van het Gedenkboek en licht dit uitvoerig toe. In de laatste jaren heeft het communisme, heeft de revolutionnaire geest zich sterk ontwikkeld onder de Indonesische studenten. De schrijver betreurt het dat deze intellectueele Indonesiërs hun kennis en voorrechten niet beter in het belang van „Indonesië" kunnen stellen, economisch opbouwend.

Vereeniging tot Bevordering der Toonkunst in Ned.-Indië.

Het *Bataviaasch Nwsbl.* (5 Mei) vestigt de aandacht van alle muziekstudeerenden en vooral ook van ouders der muziekbeoefenende jeugd op de bovengenoemde nuttige instelling, die werd opgericht in het belang der Ned.-Indische ambitieuze jongeren. Het is thans mogelijk in Indië zich een diploma te verwerven zonder daarvoor de voor velen onbereikbare reis naar Nederland te behoeven te ondernemen. Vele musici uit de grootere steden van Java hebben zich bij de vereeniging aangesloten en zijn bereid het opleidingswerk op zich te nemen en eventueel in een examencommissie zitting te nemen. Mevr. *P. M. Ph. C. Roelofs-Achenbach* is 1ste secretaresse te Soerabaja (Palmenlaan 14); de heer *P. J. van Everen,* 2de secretaris te Malang (Bromostraat 24a).

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Het verzoek aan de Nederlandsch-Indische Regeering van den uit Ned.-Indië verwijderden communist Tan Malakka, om, wegens gezondheidsredenen, naar Indië te mogen terugkeeren.

II.

De „Hindia Baroe" is van meening, dat bij eene zorgzame beschouwing van het verzoek, het moeilijk voor de Regeering zal zijn toe te staan aan adressant te vergunnen zich te Soekaboemi of te Salatiga te vestigen.

Eerstgenoemde plaats is gelegen in de nabijheid van Bandoeng, het centrum van de communistische beweging in West-Java en laatstgemelde plaats ligt in de nabijheid van de hoofdplaats Semarang, het communistisch centrum voor geheel Ned.-Indië.

Zelfs het laten terugkeeren naar zijn eigen land, Sumatra, heeft bezwaren in.

Wanneer de redactie echter de terugkeer van den heer Tan Malakka toch goedkeurt, dan is het omdat zij overtuigd is, dat de krachtige bestuursarm der Regeering sterk genoeg is om de beweging der communisten in Ned.-Indië in bedwang te houden.

Haars inziens kan dan eene andere verblijfplaats worden gekozen.

De „Kaoem Kita" wijst op de onderwerpende houding, die adressant in het rekest heeft aangenomen.

Uit het oogpunt van menschelijkheid hoopt de redactie met adressant op de inwilliging van zijn verzoek, aangezien hij lijdende is aan eene gevaarlijke ziekte.

De Indische Regeering heeft de gelegenheid hare hoogstaande edelmoedigheid te toonen aan een politieken tegenstander, die bekend staat als een oprecht en zuiver communist en verklaard heeft zijne politieke activiteit te willen beheerschen.

Als krachtige persoonlijkheid zegt hij dat die beheersching geene verzaking van de communistische leerstellingen beteekent; integendeel dat zijn communistisch gevoel steeds sterker wordt. Hij zal dus zijne verklaring van beheerschte politieke activiteit door gedrag en daden moeten toonen, want anders heeft de Regeering daar weinig aan.

Intusschen hoopt de Redactie op eene gunstige beschikking.

Aan den Schrijver persoonlijk, geeft de inhoud van het rekest veel stof tot overdenking.

Zoo valt het hem op, dat, terwijl het verzoek steunt op redenen van gezondheid, daarin met geen enkel woord van liefde tot zijn land wordt gerept, hoogstwaarschijnlijk omdat hij zich internationaal voelt.

Van liefde voor zijne familieleden, die in de kampong Soeliki (Westkust van Sumatra) en niet te Soekaboemi of te Salatiga thuis behooren, spreekt hij ev[...] min, terwijl van liefde voor zijne kameraden ge[...] sprake is, omdat hij vermoedelijk alle Communist[...] zoowel in Rusland als in China als zijne kamera[...] beschouwt.

Voorts geeft de mededeeling van adressant dat [...] geen levensonderhoud kon vinden in Europa te den[...]

Waar blijft dan het broederlijk gevoel van de C[...]munisten in Europa en voornamelijk in Rusland, w[...]neer zij een Communistisch leider aan zijn lot o[...] laten, zoodra hij eene onderwerpende houding a[...]neemt?

De onkosten zouden niet hoog zijn geweest, w[...]neer de Sovjet Regeering hem voor herstel van gezo[...]heid had laten behandelen te Davos in Zwitserla[...] waar zoovele personen met longbezwaren gene[...]zoeken.

De adressant handelde, wegens zijn ernstigen zie[...] toestand, noodgedwongen, zooals hij deed, doch [...] vraag rijst dan of de Communistische Partij wel c[...]rect handelt ten deze?

Zulk een optreden doet twijfel oprijzen en verm[...]den dat het met het communistisch stelsel in Eur[...] toch ook niet al te best is gesteld.

Natuurlijk zullen er personen zijn die de meen[...] zijn toegedaan dat de heer Tan Malakka de Regee[...] wil verschalken en de Communistische Beweging [...] het geheim zal schragen, doch allen die hem kenn[...] weten dat hij is een oprecht Communist, die, het[...] hij eenmaal heeft beloofd, ook nakomt.

En op dien grond hoopt de schrijver dat op de [...]diening van het rekest succes voor adressant [...] volgen.

De „Sedio-Tomo" sluit zich bij de meening van [...] „Kaoem Kita" aan en ziet voor de Indische Regee[...] in de onderwerpelijke aangelegenheid een scho[...] gelegenheid om met een edelmoedig gebaar, zoowel [...] politieke als op strafrechterlijke gronden, het ver[...] van een politiek tegenstander in gunstige overwe[...] te nemen.

Een vaderlijk Bestuur beschouwt het als een pl[...] de onderwerping van één zijner kinderen te aanv[...]den, wanneer dit eene straf heeft te dragen welke [...]zwaart en de belofte aflegt zijne vroegere handeli[...] niet te zullen herhalen.

(Wordt vervolgd.)

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

Herstel van de Keizerlijke dynastie voor China noodzakelijk?

II.

In den prachtigen lusthof, waarin de heer Kan[...] Wei woont, wacht hij de vervulling zijner wensche[...]

De woning is gelegen in de Yu Guen Road, [...] straat met moderne villa's, op een afstand va[...] vreemdelingenwijk, doch heeft eenigszins den [...] van het ouderwetsche Shanghaimodel met een w[...] den grooten tuin, in welks hoeken men klokke[...] beelden van steen kan opmerken.

Het is voor hem eene groote vreugde zijne gast[...] wijzen op een in zijn huis aanwezigen gebeeldhou[...] steen van meer dan 4000 jaar oud en opgegrav[...] het gebied van de provincie Honan.

De daarop voorkomende letterteekens kunnen [...] niemand worden ontcijferd en het beeldhouw[...] door niemand worden verklaard.

Voorts is in het huis aanwezig een marmeren [...] afkomstig uit Rome, terwijl er beelden van vr[...] helden en van vreemde politieke leiders worden [...] getroffen.

De ontvangkamer met boekerij is een in den [...] gelegen klein vertrek, met eene omwanding van [...] in welke ruimte vele waardevolle Chineesche [...]werpen en tal van andere vreemde zaken, die [...] zijne buitenlandsche reizen verzameld heeft, zijn [...] geborgen.

Opgezette schildpadden en krokodillen staan [...] steenen vloer links en rechts van prachtige [...]sche vazen, terwijl tevens aanwezig is een st[...] gebogen leuningen, welke, volgens den eigenaar, [...]komstig is uit den tijd van het Vorstenbestuur.

Al heeft de heer Kang Yu Wei tot heden geen su[...] gehad op zijn pogen, toch is hij overtuigd van het [...] dat de tijd van eene Constitutioneele Monarchie [...] den voet van de Engelsche, eenmaal komen zal [...] dat deze voorshands de beste bestuursvorm voor [...]na zal blijken te zijn.

Zijns inziens eischen de sociale toestanden in China aanwezigheid van een constitutioneel Vorstenstuur te Peking, dat aan de demokraten de noodige heid laat en aan hunne leerstellingen bij de toepasg in de praktijk leiding geeft.

Daarmede wil niet gezegd zijn, dat die constitutiole monarchie voor altijd gehandhaafd zal blijven. De tijdgeest stuurt aan op den republikeinschen reeringsvorm en op de verbroedering der volken, doch verwezenlijking daarvan ligt nog in een ver veriet.

Die republikeinsche regeeringsvorm bestaat in een ksregeering, uitgeoefend door goed geschoolde chten uit het volk, doch die vorm is nog niet gekt voor het Chineesche volk, dat op het gebied van tsrechtelijke en burgerrechtelijke verplichtingen en oudingen nog geen voldoende begrip heeft.

e groote massa kan noch lezen noch schrijven, alweet zij geld te verdienen voor haar levensonderd.

j weet van republikeinsche regeeringsvorm niets n kan dus ook niet de plichten vervullen welke een republikein worden gevraagd.

n heeft dit bij het uitroepen van de Chineesche ubliek duidelijk kunnen waarnemen.

engevolge van de talrijke geschillen is China verd.

zag wordt niet uitgeoefend en als men spreekt een Chineesch Gouvernement, dan is dit slechts naam, die het spelende werk van de militaire paruitdrukt.

e leiders hebben onderling zóódanig getwist, dat Chineesch ressort thans een staat op zichzelf is. Gouverneurs dier ressorten leggen beslag op de linggelden, welke aan de Regeering te Peking omen, terwijl de door hen gevoerde oorlogen millen dollars eischen en tal van menschenlevens en.

et betrekking tot de groote moeilijkheden, welke volk tengevolge van den beschreven toestand onindt, raadt mr. Kang Yu Wei, met een waarschud handgebaar, het volk aan zijne oogen te richten le gebeurtenissen, welke in de republiek te Canton ben plaats gehad.

ewapende machten van bolsjewieken en handelaen van de Regeering blijven in de straten strijterwijl de stad ten deele door brand werd ver1.

de republieken van Midden- en Zuid-Amerika kan nagenoeg elk jaar gezagsverwisseling waarnemen, ijl men in Frankrijk reeds tot 3 malen toe getracht de monarchie te herstellen.

t laatste zou Mr. Kang Yu Wei ook gaarne voor zien.

(Wordt vervolgd).

st- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.

De Inlandsche rubbercultuur in Djambi.

uitgave van het Departement van Landbouw te zorg is, ter Landsdrukkerij te Weltevreden, veren:

bevolkingsrubbercultuur in Nederlandsch-Indië. bi. Rapporten van Dr. N. R. Pekelharing, hoofd afdeeling Landbouw-Economie, naar aanleiding enstreizen in het gewest Djambi in de maanden Aug. en Sept. 1924 en Jan. 1925 (met platen en).

lezing van dit geschrift wordt ten zeerste aanbevooral ook in verband met de fantastische verontrent den fabelachtigen rijkdom der „luie" sche bevolking, die zoo nu en dan in de Indische ronde doen.

schreef bijv. nog zeer kort geleden iemand die naar de toenemende welvaart der Inlandsche rubters met leede oogen aanziet, o.m. aan de Deliot:

„De rijkdom der bevolking in dit gewest is van en aard, dat het absoluut is uitgesloten met vrije heemsche werkkrachten eenigen arbeid te verhten en derhalve iets behoorlijks tot stand te engen. Inlandsche knapen van twaalf tot vijftien r, loopen op de passer met papiergeld tot een drag van f 25 à f 30 los in den zak; koopen daar aretten en andere versnaperingen voor.

Mijnheer de Redacteur, de wijze, waarop door de volking in dit gewest met geld gesmeten wordt, ut in geheel Indië nergens voor. In kampongs 't st het binnenland in gelegen, met ter nauwernood een met gras begroeide kampongstraat, rijden to's.

In de hoofdplaats Djambi zelve, welke plaats zooals bekend zal zijn geen verbinding door middel van wegen heeft met het achterland, loopen plm. 135 auto's.

Een dokter vertelde mij onlangs 't volgende staaltje:

Een armoedig gekleede Inlander verzoekt hem om een injectie. Na onderzoek wordt besloten hem deze toe te dienen. De dokter laat hem daarvoor betalen volgens vastgesteld tarief.

De man haalt kalm een bankpapier van f 1000 te voorschijn en vraagt of de dokter daarvan soms terug heeft ! ! !

Mijnheer de Redacteur, is 't niet teekenend dat tot in de meest afgelegen kampong, de bevolking met den mond vol gouden tanden en kiezen loopt. Oppassers, rubberkoelie's, heerendienstplichtigen allen met gouden tanden en kiezen. Een paradijs hier voor tandartsen."

Stellen we nu hiertegenover hetgeen Dr. P. schrijft omtrent de uiterlijke teekenen van welvaart in het gewest;

het allerwege verfraaien en vernieuwen van de missigits; het bouwen van flinke woningen, het aanbrengen van pannen en gegalvaniseerd ijzeren dakbedekking; betere kleeding enz. enz., dan krijgt men wel een eenigszins anderen indruk van de wijze waarop in het algemeen het verdiende geld wordt uitgegeven.

Wel erkent Dr. P. tevens dat de neiging naar luxe groot is, en men bijv. in zijn vrijen tijd graag op schoenen, zelfs lakschoentjes loopt, geïmporteerde sigaretten en sigaartjes rookt en dergelijke o.i. alleszins begrijpelijke, vrij onschuldige genoegens eener voorheen arme bevolking, wier koopkracht, vrijwel plotseling, belangrijk is toegenomen.

Totale zonsverduisteringen.

Dr. A. A. Nijland schrijft in het Nr. van 30 Mei van Eigen Haard over de waarneming der totale zonsverduisteringen, een der allerbelangrijkste problemen van de geheele natuurwetenschap. De kennismaking met dit artikel verdient stellig aanbeveling, nu den 14en Jan. 1926 gedurende ruim drie minuten een *totale zonsverduistering* zal plaats hebben, die o.a. zichtbaar is in een gedeelte van Ned.-Indië (Sumatra en Borneo).

Als schr. mededeelt dat een viertal Nederlandsche astronomen en fysici, daartoe in staat gesteld door een vorstelijke gift van een vermogend Amsterdamsch koopman, zich opmaakt om de eclips waar te nemen, laat hij er op volgen: *„Voor drie minuten naar Indië"*. Het moet wel een heel belangrijk verschijnsel zijn, dat ernstige mannen er toe brengt, hun werk een paar maanden in den steek te laten, om een dergelijke kostbare en tijdroovende reis te ondernemen, en dat nog wel met de mogelijkheid voor oogen, dat bewolking de waarneming verijdelt!"

Vragen van den Dag.

De hr. S. Kalff schrijft in het Juni-Nr. over Indisch occultisme. Voor de openbaring van sommige geheime, d.i. nog onontdekte natuurkrachten of geestelijke invloeden schijnt Indië een gunstige ontwikkelingsbodem te zijn; niet alleen uit het inlandsche, maar ook uit het Europeesche leven zijn verschillende mededeelingen opgeteekend, waarvan de verklaring te vergeefs gezocht werd. Uit de onuitputtelijke bron waarover de hr. K. schijnt te beschikken, deelt hij op de hem eigen gezellige wijze van verhalen eenige gevallen van visioenen, droomen, geestverschijningen, helderziendheid, steenenwerpen door onzichtbare hand, enz. mede, teruggaande tot de geschiedenis der Nederlanders in de 17e eeuw.

Onder het opschrift „Een Indonesiër over de verhouding tusschen Nederland en Indonesië" haalt voorts de redactie van Vr. v. d. D. enkele belangrijke gedeelten aan uit de bekende rede van den hr. R. M. Noto Soeroto, omdat diens „oordeel ook voor Nederland een leiddraad kan zijn voor den gedachtengang in de koloniale politiek".

Nederlandsch-Indië Oud en Nieuw.

In den vorigen jaarg. van dit tijdschr. gaf Prof. Dr. N. J. Krom, aan de hand van eenige foto's, eene beschrijving van het groote Kambodjaansche heiligdom van Angkor Wat als geheel, zonder al te zeer in bijzonderheden af te dalen. Thans vraagt hij in de Juni-afl. nader de aandacht voor de reliefs van het grootsche monument, verduidelijkt door schitterende afbeeldingen.

Verder bevat deze afl. het vervolg van het geïllustreerde opstel van J. H. B. Jaspers over zeden en gebruiken bij de Makassaren. — Prof. T. J. Bezemer geeft den inhoud van de legende van de prinses Djawadi (naar een in de Leidsche Universiteit berustend Ja-

vaansch hs.). — Ten slotte eene bespreking van: Boeddha, bewerking van A. F. Herold, door W. O. J. Nieuwenkamp (geschreven a.b. van de „Koningin der Nederlanden" tusschen Italië en Egypte, Maart 1925).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 44 (2 Mei '25). Een plantersbelang? (bespreking van de ontwerp-ordonnantie tot instelling der provincie West-Java, met het oog op de gevolgen welke deze bestuurhervorming ook in het plantersleven zal veroorzaken). — Uitkomsten van een proef met het ontvezelen van Hibiscus sabdariffa altissima (roselle). — Reorganisatie der bergcultures op Java. — Sprokkelingen uit de buitenlandsche pers. — Goedkoope stikstof voor Ned.-Indië, door S. M. Latif.

De West-Indische Gids.

De Juni-afl. opent met het eerste gedeelte eener beschouwing van Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum over de Strafkolonies in Fransch Guyana, voorafgegaan door een geschiedkundig overzicht van het Engelsche stelsel van verbanning. — De hr. L. Junker schrijft over den godsdienst der Surinaamsche Boschnegers en de daarvan afhankelijke zeden en gebruiken. Ook dit opstel wordt in een volgende afl. voortgezet. — Ten besluite eene opgave van literatuur.

De Indische Mercuur.

No. 23 (5 Juni). De rubbercultuur en het onderzoek van het melksap, door Prof. Dr. F. A. F. C. Went. — Financieele en economische betrekkingen tusschen Nederl.-Indië en Engeland. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen (de duurte in Ned.-Indië). — Verkeerswezen. — Financieele verslagen en berichten, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instiuut geeft recente literatuur over de zgn. groote cultures, behalve rubber.

Decentralisatie-Verslag.

Verschenen is het Decentralisatie-verslag 1922—1924, waarvan de inhoud, ten einde zoo spoedig mogelijk althans eenige der voornaamste gegevens ter beschikking van het publiek te kunnen stellen, beperkt is tot een beknopt overzicht van eenige feiten en cijfers. Achtereenvolgens zijn in dit verslag behandeld de organische wetgeving, de omvang der decentralisatie, de samenstelling der raden, de locale belastingen, de geldleeningen, de financieele verhouding tusschen Land en locale ressorten. Als bijlagen zijn opgenomen overzichten ven locale inkomsten en uitgaven, ontleend aan de locale begrootingen van 1923, benevens een overzicht van de landsbegrooting voor de jaren 1922—1925, voor zoover betrekking hebbende op het plaatselijk en gewestelijk zelfbestuur.

De Indische Post.

Uit den inhoud van No. 20 (25 April '25). Koloniale Zaken bij de Onderwijsbegrooting in de Eerste Kamer (blijvende belangstelling voor de Utrechtsche leerstoelen). — Een oud-Volksraadlid over den Volksraad (lezing van P. Bergmeyer in het Indisch Genootschap). — De vrouw en haar kind in de tropen (Kindervoeding, het Inlandsch personeel en de kinderopvoeding), door arts E. H. Hermans. — Meubelen uit den Compagnie's tijd, door V. I. van de Wall.

De Indische Loods.

No. 16 (van 1—7 Mei) bevat o.m. Leiden en Utrecht voor een halve eeuw. Een merkwaardige correspondentie. — Indië's toekomst, door J. M. van Leenhoff — Indische kunst in Europa: De India Society te Londen.

Vrijzinnig Weekblad.

No. 13 (1 Mei). Zal electrificatie van de lijn Mangarai-Buitenzorg rendabel zijn? door Schneider, met Naschrift der Redactie. — Militaire capitulanten, door A. — Gedachten na 20 Indische dienstjaren. Sparen, voorschot en Inlandsche militie.

De Periskoop.

In No. 27 (2 Mei) van het algemeen Weekblad voor Suriname schrijft de hr. F. Oudschans Dentz een historisch artikel over „Quassie van Bedloo van Timotibo", de neger wiens naam vereeuwigd is door het door hem ontdekte heilzame koortswerend geneesmiddel „quassia".

Nr. 28 (9 Mei) bevat eene beschouwing van den hr. L. E. Nelson over erkenning van natuurlijke kinderen in Suriname.

Verhandelingen Geol. Mijnbouwk. Genootschap.

Deel VII (3e stuk) der Geologische Serie van bovengenoemde publicatie bevat met betrekking op Indië een tweetal bijdragen, nl. I. De vulkanische erupties in Oost-Java in het laatst der 16e eeuw, door Dr. R. D. M. V... beek; en II. Eine mittelpermische Fauna von Ge... Bulat (Padanger Oberland, Sumatra), von E. Lange.

De Indische Verlofganger.

In het Nr. van 5 Juni een opstel van S. Kalff: „... gerepatrieerde opperkoopman", waarmede bedoeld ... Barend Pietersz, die in 1619 uit Hoorn naar Indië ... trok. — Verder: „Een echo van het jubileum der St... spoor- en Tramwegen in Ned.-Indië 1875—1925", en o.m. nog het eerste gedeelte van een stuk over berei... der citronella (serch-olie).

Suriname.

Zooals te verwachten was, heeft de Eerste Ka... geen genoegen genomen met het onbevredigende ... toog omtrent de Corantijnkwestie door den Min... van Koloniën in de Tweede Kamer geleverd.

Wij lezen in het Voorloopig Verslag betreffende ... Surinaamsche begrooting voor 1925:

„*Westelijke grens.* Het had de aandacht van on... scheidene leden getrokken, dat, terwijl de Gouver... in zijn brief aan de Staten zegt, dat er in zake ... grens *onzekerheid* bestaat, waaraan een einde ... te komen, de Minister in de Tweede Kamer verk... de, dat de voorstelling alsof „er eene zoodanige ... zekerheid zou bestaan ten opzichte van die (n.l. westelijke) grensscheiding, dat een spoedige oplo... van dit vraagstuk tot de allereerste eischen mag ... den gerekend," „niet geheel juist schijnt." (*Ha... gen* der Tweede Kamer, zitting 1924—1925, blz. ... Dus ongeveer juist het tegenovergestelde. Intuss... schijnt ook uit het antwoord van den Minister te ... gen worden opgemaakt dat de zaak toch niet g... in orde is. Men stelde daarom de vraag, of de w... lijke grens van Suriname zoodanig is vastgelegd, ... daarover tusschen de Engelsche Regeering en de ... geen verschil van meening bestaat en dat er voor ... enkel punt, langs deze grens gelegen, twijfel mo... is wie tot het geven van concessie, tot het opsp... en winnen van delfstoffen of voor houtkap be... is. Men zoude het zeer op prijs stellen, te dezer ... van den Minister een duidelijk antwoord te o... gen."

De mentaliteit van den Minister kennende d... wij voorspellen, dat Zijne Excellentie er geen be... zal vinden deze vraag doodkalm ontkennend te ... woorden, trots al hetgeen over de grenskwestie ... lang in de Kamers en daarbuiten is te doen ge... Komt onze voorspelling ... dan zou de Minister ... niet goed aan gedaan hebben, want het sta... een paal boven water dat er onzekerheid bestaat ... trent de grens in het brongebied van de Corant... ook omtrent den status van de rivier. In dat geva... trouwen wij dat de „onderscheidene leden" d... niet zullen berusten, maar den Minister het vuur ... de schenen zullen leggen om Zijne Excellentie ... wimpeld te doen verklaren of onze Regeering al... niet schroomt om aan de Britsche Regeering vo... stellen tot een regeling over te gaan, nadat een ... menlijke exploratie van het brongebied heeft ... gehad.

De Minister heeft wèl verklaard dat opvolgende ... geeringen, na het laatste antwoord van de Br... Regeering, „geen aanleiding hebben gevonden o... der op deze aangelegenheid terug te komen", ma... klaard is *niet* waarom in dat antwoord berust ...

Waren de aangevoerde argumenten onwederle... Om daarvan de Staten-Generaal te overtuigen zo... Regeering moeten besluiten om — na verkreg... stemming van de Britsche Regeering — de corr... dentie te publiceeren, tezamen met de nota's ... Surinaamsche Bestuur. Als de Eerste Kamer d... nister daartoe noopt zou dat een eerste stap ... tot een oplossing te komen.

* * *

De Ondernemersraad voor Suriname heeft ... den Minister van Koloniën de mededeeling o... dat bij Koninklijk besluit van 11 Mei no. 32, ... heffingen ten bate van het Immigratiefonds, ... geling is getroffen tot vrijstelling van de daarvo... aanmerking komende koffie- en cacao-plantages i... riname van de betaling der zgn. „15 cent vergo... aan gemeld Fonds over de jaren 1923 en 1924. D... ninklijk besluit, hetwelk dus in de plaats treedt ... de ontwerp-verordening, welke door de Koloniale ... ten in hunne vergadering van 7 Januari j.l. werd ... worpen, zal met de eerstvertrekkende mail aan ...

Gouverneur ter afkondiging en uitvoering worden toegezonden.

* * *

Uit Suriname ontvingen wij het hoogst belangrijke verslag uitgebracht door de vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname" getiteld: *„De Economische toestand van Suriname in 1924"*. Wij ontleenen daaraan het volgende:

„Het verheugt de vereeniging ditmaal over den economischen toestand van Suriname in iets opgewekter toon te kunnen schrijven dan sedert een reeks van jaren het geval was. Wel is het algemeene beeld nog steeds ongunstig, maar er teekenen zich lichtpunten af die voor de naaste toekomst een beter perspectief openen. De wanverhouding tusschen de cijfers van in- en uitvoer verdwijnt geleidelijk. Dat in dit opzicht het afgeloopen jaar verbetering intrad, is te meer opmerkelijk, daar door de abnormale droogte de productie over het algemeen gering was. Het hierdoor geleden verlies is blijkbaar gecompenseerd door hoogere prijzen. Mochten in de toekomst de prijzen weder dalen, dan kan allicht een hoogere productie daarvoor vergoeding leveren. Blijven de prijzen hoog, dan is een toenemend uitvoeroverschot te verwachten. Tegenslag blijft natuurlijk altijd mogelijk, maar dat er gegronde redenen zijn om een kentering ten goede te verwachten, moge blijken uit het volgende.

Behalve voor cacao, welke cultuur steeds meer achteruitgaat, zijn de omstandigheden voor het landbouwbedrijf verbeterd. Het gevaar voor slooping van nog meer ondernemingen, is voorshands vrijwel bezworen. De ondernemingen die die crisis hebben overleefd, zullen waarschijnlijk behouden blijven. De koffieproductie zal toenemen door het vruchtdragend worden van jonge aanplantingen. De bestaande suikerplantages moderniseeren het bedrijf en breiden de cultuur belangrijk uit. Men hoopt weldra het bewijs te leveren, dat Suriname voor denzelfden kostprijs suiker kan produceeren als Java, wat zeker grooten invloed zal hebben op de willigheid voor deze cultuur. Inmiddels zijn verschillende aanvragen voor onderzoek van nieuwe terreinen ingekomen, waaronder van gunstig bekende Nederlandsche handelshuizen in Nederland. Het voornemen bestaat om aan het bauxietbedrijf — hetwelk in 1924 een driemaal grooter hoeveelheid uitvoerde dan in 1923 — een verdere, zeer belangrijke uitbreiding te geven. Voor de balata-industrie is het loopend jaar het seizoen tot dusver buitengewoon gunstig. De genomen proeven tot hervatting van de katoenteelt, hebben belangstelling van ernstige en kapitaalkrachtige zijden en leveren tot dusver bevredigende resultaten op. Ook voor de sinaasappelcultuur bestaat groote belangstelling. De aanplant van veredeld materiaal is op flinke schaal ter hand genomen. De verschepingsproeven, die onder leiding van het Proefstation plaats vonden, hebben opnieuw de rentabiliteit dezer cultuur aangetoond. Er is dus nu grond uitzicht, dat eindelijk voor den kleinen landbouw een loonend uitvoerproduct is gevonden.

Na veel sukkelen, is ook de houtaankap in de kolonie een nieuwe phase ingetreden. De afzet van Surinaamsch hout, in het bijzonder van paalhout, kan thans verzekerd worden geacht, zoodat met volle kracht de hand aan den ploeg kan worden geslagen. Daarbij is, na veel zoeken en tasten, een bedrijfsvorm gevonden, die volkomen aanpassend aan hier bestaande toestanden, een loonende exploitatie mogelijk maakt. Reeds in 1925 wordt van dit bedrijf een belangrijke opleving verwacht.

Op grond van deze feiten schijnt de uitspraak niet gewaagd, dat ook Suriname — na ruim zijn deel te hebben gehad van de wereldcrisis — thans een gunstiger periode is ingetreden. Een bemoedigend feit hierbij is de belangstelling die van verschillende zijden voor Suriname aan den dag wordt gelegd en niet het minst te danken is aan de actie door den gouverneur, tijdens zijn verlofreis, in Nederland ontwikkeld. Mederom zal de kolonie bezocht worden door afgevaardigden van machtige concerns, die indien zij dat willen, in staat zijn om krachtig mede te werken aan den opbouw van het land.

Te betreuren is echter, dat de beangstelling voorloopig in hoofdzaak komt van buitenlandsche zijde en het Nederlandsche kapitaal zich, op weinige uitzonderingen na, afzijdig houdt. Een Amerikaansch syndicaat, waaraan de naam Rockefeller verbonden is, zal het placer van de Compagnie des mines d'or in het Lawagebied overnemen en een uitgebreid mijnbouwkundig onderzoek instellen in het Marowijnegebied. Een Duitsch concern (Stinnes) zal afgevaardigden hierheen zenden, om na te gaan of er zaken te doen zijn. De bauxietwinning is in handen van Amerikanen. De katoenproeven worden voor Amerikaansche rekening genomen. Voor suiker bestaat in Nederland, maar ook in Amerikaansche kringen, belangstelling. Het heeft er veel van alsof in betrekkelijk weinige jaren de Nederlandsche ondernemingsgeest in Suriname overvleugeld zal worden door buitenlandsch kapitaal en dat men te laat zal ervaren de beste brokjes te hebben weggegeven. Het spreekt echter vanzelf, dat indien het eigen kapitaal zich afzijdig houdt, aan anderen de gelegenheid moet worden gegeven om deel te nemen aan de ontginning van de kolonie. Suriname mag niet de dupe worden van gebrek aan Nederlandsche ondernemingsgeest."

* * *

In „De West" van 5 Mei lezen wij dat de derde stuurman Louis May, die omkwam bij de aanvaring op de Schelde van de Jonge Catherina door de Clan Monroe, een Surinamer van geboorte was.

Curaçao.

De Lago Petroleum Company van Aruba.

Gedurende de maand Maart werd door „the Lago Petr. Cy." door haar 5 tankschepen 36 reizen gemaakt van Maracaibo naar Aruba en 39.770.450 K.G. ruwe olie aangevoerd.

Deze olie was afkomstig van „the British Equatorial Oil Comp.", welke concessie heeft op de oevers van het meer Maracaibo, die bij vloed onder water staan (marine zone strip) en door „The Lago" in het begin van het vorig jaar werden overgenomen.

Het laadvermogen van bovengenoemde tankschepen varieert van 600 tot 1000 en 1200 ton olie.

Ook is er een nieuwe tankboot voor „The Lago" aangekomen, de „Inverlago", die 2500 ton olie kan laden. Spoedig worden er nog twee tankbooten, nl. de „Inverruba" en „Inverrosa" verwacht met evenveel capiciteit.

Eind April kwam de Noorsche tankboot „Aztek" een lading olie innemen voor Europa. Den 17 April kwam de „Swift-arrow" een lading olie innemen voor Amerika. Deze laatste boot bracht tevens een groote lading hout aan voor San Nicolaas, zoodat er reeds materiaal aanwezig is, om het werk aldaar te beginnen.

De Heer Carpenter, de vertegenwoordiger van „The England Oil Co.", is weer op Aruba teruggekomen om een kijkje te nemen, misschien ook wel om een geschikt terrein uit te zoeken voor de vestiging van deze petroleum maatschappij, aldus meldt „La Union".

(A. d. C.)

Visscherij-perspectieven in West-Indië.

„De Telegraaf" publiceert een brief van den heer D. A. Bossen, oud-gezagvoerder te Soest. Daarin wordt gewezen op de buitengewone vischrijkheid der West-Indische wateren, „waar blijkbaar nog nimmer, althans onvoldoende, de aandacht op gevallen is." Zou deze nooit gehoord of gelezen hebben van den arbeid van Prof. Boeke en Dr. Van Breemen?

Scheepvaart.

De scheepvaartstatistiek over Maart, zegt de „Amigoe", „vertoont wederom een stijgende lijn niet alleen, doch dezen keer zelfs met een grooten sprong opwaarts. Voor het eerst is het aantal stoomschepen boven de 200 gestegen nl. 203, met een bruto inhoudsmaat van 1.884.095 M3. Over de drie eerste maanden hebben wij nu reeds 572 stoomschepen met bijna 5 millioen M3. bruto inhoud.

Het vorige jaar bereikte het aantal ss. ss. nog slechts 148, terwijl de br. inhoudsmaat niet hooger dan 966.391 M3., dus iets meer dan de helft van Maart van dit jaar. Daartoe hebben natuurlijk de 5 groote toeristenbooten het hunne bijgedragen. Als het maandelijks aantal ss. ss. op hetzelfde niveau blijft als nu, zullen we ook zonder verdere stijging, op het einde des jaars zeker ver boven de 2000 ss. ss. komen, dus weer met 400 gestegen zijn, zooals de laatste 5 jaren steeds het geval is geweest. Wat het aantal zeilschepen betreft, zijn we dit jaar echter bij het vorig jaar ten achter. Einde Maart 1923 was het aantal zeilschepen reeds 352, terwijl dit jaar over de drie eerste maanden het getal pas 335 zeilschepen bedroeg."

Luchtvaart.

Woensdag 8 April 1825 zal een dag van beteekenis blijven in de geschiedenis van Curaçao. Toen toch hebben met het vliegtuig „Idoor" de eerste passagiersvluchten plaats gevonden. Bij de eerste gelegenheid is de gouverneur Brantjes mee opgestegen, in het

geheel hebben 30 à 35 passagiers van de in vier vluchten geboden gelegenheid gebruik gemaakt. De „Amigoe" verhaalt, dat eenige jonge dames het in dapperheid van vele heeren wonnen.

Den volgenden dag is de „Idoor" naar Venezuela gevlogen, eerst naar Puerto Cabello en later naar La Guayra, waarvoor het vliegtuig te zamen 3¼ uur in de lucht was. De terugreis naar Curaçao duurde 2½ uur. Naar Maracaïbo is in 2 uur van Curaçao gevlogen. Het tarief is wel duur en eigenaardig: 70 dollars per persoon van niet meer dan 70 K.G. gewicht en voor elke K.G. zwaarder een dollar méér.

Postkantoor.

Het hulppostkantoor op Aruba is tot postkantoor verheven in verband met de vestiging der Lago Oil and Transport Company Ltd. aldaar. Hierdoor krijgt dit kantoor bevoegdheid gesloten brievenmalen uit het buitenland te ontvangen en daarheen op te maken.

Van de gelegenheid is gebruik gemaakt in de desbetreffende verordening het woord „kolonie" uit te lichten.

De opkomst van Bonaire!

In het Voorloopig Verslag der Eerste Kamer op de Curaçaosche begrooting van 1925 wordt meegedeeld, dat op Bonaire door een buitenlandsche onderneming een dergelijke inrichting als de Curaçaosche petroleum maatschappij tot verwerking van uit Venezuela herkomstige petroleum wordt opgericht.

Nog meer enormiteiten!

In hetzelfde verslag merken enkele leden op, dat de C. P. M. voornemens is ongeveer 2000 vreemde werklieden uit Jamaica, Barbados of Indië in te voeren, terwijl er op de eilanden voldoende arbeidskrachten zijn, die gaarne te werk willen gesteld worden. Dit gaat onder voorwendsel dat de ingeborenen lui of onwillig zijn, maar het eigenlijke motief is het geringe loon, dat men geven wil.

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Slavenbehandeling.

Op 1 Juli 1819 ontvangt de Gouverneur-Generaal last om „op de meest gepaste wijze, aan President en Raden van Civile en Criminele Justitie... 's Ministers bijzonder welgevallen te betuigen, over den ernst en de gestrengheid waarmede de wetten der Menschelijkheid... zijn gehandhaafd geworden, ten aanzien van zekere inboorling, een Planter alhier, met name Samuel Henriquez, ter oorzake van zware mishandelingen door hem aan een Jongen Slaaf gepleegd en waarvan het gevolg de dood geweest is."

Uit den Verren Vreemde.

De chineesche puzzle.

In de op en neer, heen en weer gaande Chineesche harrewar, klinkt nu de toon: „tegen de buitenlanders" weer eens boven alle andere uit. Een in Shangai uitgebroken staking richtte zich voornamelijk tegen de Japansche werkgevers. Toen Chineesche studenten en Bolsjewikische raddraaiers zich in de zaak mengden, zette de gisting zich uit tot een algemeene beweging tegen de vreemdelingen. Kanton, Peking enz. kregen ook hun relletjes. De Chineesche regeering nam niet alleen geen maatregelen tegen de orderverstoorders, maar gaf zelf ook uiting aan haar anti-buitenlandersstemming. Zooals 't ten opzichte van China gebruikelijk is gaven verschillende mogendheden bevel aan de in de Chineesche wateren gestationneerde schepen om op te treden ter bescherming van hun in China verblijfhoudende onderdanen. Bovendien hadden zich reeds eerder plaatselijke burgerwachten van vrijwilligers, meest buitenlanders, gevormd, die nu handelend optreden, òf om de politie te steunen, òf om, waar het bestuur niet medewerkt, zelfstandig de veiligheid te verzekeren. Hoe zonderling het hierbij toegaat kan blijken uit dit geval. Toen een bereden patrouille Amer. vrijwilligers in Shangai voorbij den Chin. schouwburg ging, werden schoten op haar gelost, waardoor één Amer. gewond werd. De Amer. gaven antwoord door mitr.-vuur op den schouwburg te richten, die vol Chin. ontruststokers was. Eenige Chin. werden gewond. De patrouille arresteerde 800 Chineezen.

800 Chin. lieten zich zoo door een Amer. patr. arresteeren. Maar de politie, als officieel orgaan der rustbewaring, liet de gearresteerden weer vrij!

Bij een andere gelegenheid, terzelfdertijd ongeveer, waarbij tegen studentenrelletjes moest worden opgetreden, maakte de politie van haar vuurwapens gebr... zoodat 18 Chin. studenten gewond werden, van ... 3 doodelijk.

Behalve de bovenbedoelde maatregelen, door vreemde regeeringen dadelijk genomen, hebben de ...tenlandsche legaties te Peking besloten matrozen ... mariniers te Shangai te doen optreden, om de ord... herstellen en, zoo noodig, zelfs tegen de politie. Ee... ander heeft al tot hardhandig ingrijpen aanleiding ... geven.

Maar hiermede heeft de regeering nu weer geen ...de. Het Chin. Dep. v. Buitenlandsche Zaken heeft ... de betrokken mogendheden geprotesteerd. Ook de ...volking komt in verzet tegen deze inmenging. In ... groote steden hebben woelige vergaderingen plaats ...gen de buitenlandsche invloeden, zoowel tegen de ... bestaande, zooals de landconcessies, bijzondere ...ten, pachtgebieden, rechtbanken voor vreemdeli... als tegen de maatregelen van den laatsten tijd, sp... die der buitenlandsche politie en haar gevolgen, ... door Chineezen van hun vrijheid zijn beroofd.

Gold het een uiting van land en volk om zich lo... vrij te maken van vreemde inmenging, dan zou ... voor de nu ingezette krachtsuiting sympathie ku... voelen. Ja, een strijd om verbeterde arbeidsvoorw...den is ook, waar die voorwaarden in de Shang... fabrieken erbarmelijk slecht waren, te billijken. W... berichten te lezen geven, wijst echter op andere ...wegingen en invloeden. Als altijd twisten in Chin... neraals en oud-ministers om de macht, zij bere... nu hun kans om voordeel te trekken of van de ...sing tegen Japanners, Amerikanen en Europeanen, ... wel juist van die inmenging. De Sovjetregeering ... rechtstreeks en middellijk door de communisten ... op om de woelingen aan te wakkeren. Zij zet daar... pas met Japan gesloten verdrag alweer op zijde of, ...ter misschien, laat nu uitkomen, dat 't haar niet te ... is geweest om vredelievende samenwerking, maar ... de vrije hand in China te krijgen. 't Is niet doenlijk ... in een paar woorden duidelijk te maken (voor zo... in deze van duidelijkheid mag worden gesproken), ... 't gaat er in hoofdzaak om of maarschalk Tsjang ... Sin, die naar Rusland meent op de hand van Jap... al dan niet baas zal mogen worden in Peking, ... Toean Tsji Joei z.g.n. als dictator zit, doch niet ... vertellen heeft. Tsjang is, in medewerking m... Christen-generaal Feng, wel in staat te achten o... krachtige hand rust en orde te herstellen, maar da... 't gedaan zijn met den invloed van Karakkan, den ...jet-gezant te Peking, en van de communistische ... En 't Russisch-Japansch verdrag werd juist ge... om dezen invloed te versterken.

Geheel in overeenstemming hiermede heeft de ...ring te Moskou aan de woelige arbeiders haar s...thie doen betuigen. Maar ook van andere zijden ... deze verklaringen van medegevoel ontvangen, ...mede van arbeiders-organisaties uit West-Europ... niet op commun. grondslag staan, en die in 't uit... punt, inderdaad erkend-ongunstige loonvoorwa... aanleiding vinden om aan de ingezette actie st... verleenen. De mogendheden, die 't protest der ... regeering ontvingen, tegen de getroffen veili... maatregelen, stellen zich, in haar antwoord daar... momenteel op 't standpunt, dat over 't min of ... rechtmatige van den eersten inzet nu niet te re...len valt; zij hebben de verantwoordelijkheid v... getroffen maatregelen geheel op de muitelingen ...pen en drongen bij de Chin. reg. op verzoenings...heid aan.

Intusschen verscherpen de verhoudingen zich ... gevloeide bloed. In Shangai wordt het aantal ... reeds op een 70-tal gesteld, terwijl er vele ge... zijn. Onder de slachtoffers der straatrelletjes ...panners, Engelschen, Amerikanen.

In 1922 hebben de mogendheden, die zich ... naaste belanghebbenden in het gebied om den ... Oceaan, beschouwen te Washington ook het ... vraagstuk in behandeling genomen. De buitenl... inmenging zou door 't toen daar aangenomen ... sterk aan banden, althans beperkt en geregeld ... Wat men zich daarvan ten goede had voorges... zooals zoo menige vroegere illusie — niet meer ... Chineesche schim gebleven. De Chin. overheid ... ervan geprofiteerd om de eigen onderdanen op ...lei wijze inhalig en plagend te behandelen. De ...liteit van den Chin. ambtenaar vormt een factor, ... mede bij elken zet ook rekening is te houden. ... is het Washington-verdrag nog niet tot verwezenl... gekomen, daar Frankrijk de ratificatie ervan nog ... steeds uitstelde, zoodat de buitenlandsche in... niet opgeheven zijn; het plukken is zoodoende ...

In het verdrag wordt de definitieve regeling van punten overgelaten aan een nader te houden con-ntie. Van Amer. en Eng. zijde wordt er nu op aan-ongen dat Frankrijk thans eindelijk tot ratificatie e besluiten. Die conferentie zou dan ten spoedigste uden kunnen worden, zij zou, in ondervinding rij-geworden, 't uitstel wijs kunnen prijzen. 't Is een k, 't is een wensch; maar als dit 't eenige is dat weet te opperen ter oplossing van de labyrinthi-e Chineesche kruiswoordpuzzle, wijst dit slechts te r op het wanhopig verwikkelde van dit moeilijke, warde vraagstuk in de moeilijke, verwarde verhou-gen van onzen, toch al zoo moeilijken, verwarden

il men in dit gebeuren iets goeds zoeken, dan kan zoodanig gelden: 1°. de kans op betere arbeids-waarden in de fabrieken, 2°. een afleiding voor dreigenden wereldoorlog om 't gebied van den n Oceaan.

Nieuw toeristen-gebied.

t voor korten tijd waren Syrië, Mesopotamië en e landen, die alleen een door fortuin begunstigde avontuurlijk aangelegde, dan wel een door zaken een gedrevene in zijn reisplan opnam. Dat is nu rs geworden, de automobielen-dienst heeft in de enheid tot reizen een groote hervorming gebracht. dernemende reisbureaux hebben die landen voor de er-toeristen gemakkelijk bereikbaar gemaakt. Ma-tgezelschapsstoomers van N.-York uit den toer langs nden om de Middellandsche zee, laten Nederlandsche aux en vereenigingen reizen door N.-Afrika tot in hara reiken, ons gewerd nu een reclame-prospectus de Eastern Transport Co., hoofdbureau 13 A Pall London S.W. 1, die, behalve maildiensten met re bestemming, ook een toeristen-dienst naar t, Damascus, Palmyra, Quebeissa en Bagdad ver-t. De reis, eerst per eerste klasse stoomboot, dan auto, van Londen tot Bagdad neemt 10½ dag in g en kost 55 à 75 £, (terug hetzelfde bedrag).

landreis van Beirut naar Bagdad wordt zoo ge-t, dat niet alleen groote afwisseling wordt genoten etgeen de natuur daar te bewonderen geeft, maar ook een kijk gekregen wordt op de daar bij het volk voortlevende gebruiken en zeden van duizend jaren en op de monumenten, die spreken van een bescha- die teruggaat tot de duisternis van het onbekend den.

es wordt wel heel aanlokkelijk voorgesteld.

Berichten der Afdeelingen.

Afdeeling Haarlem en Omstreken.

VERSLAG OVER HET JAAR 1924.

orens aan te vangen met het geven van een kort elat van hetgeen in het afgeloopen jaar door onze ling werd verricht, wil ik hier met een enkel woord llen onzen in Maart 1924 overleden voorzitter, den Th. P. T. J. Brondgeest, die zich jarenlang met aan de belangen van onze Vereeniging in het een en van onze afdeeling in het bijzonder heeft d.

plaats van den heer Brondgeest trad als voor-r op de heer H. F. Wagenaar Reisiger, tot dusverre aris, terwijl tot secretaris werd verkozen onder-ende. Tot lid van het bestuur werd verder nog d de heer Mr. O. E. G. Graaf van Limburg , die deze benoeming met groote bereidwilligheid rdde. Zoodat begin April 1924 het bestuur der ling was samengesteld als volgt: H. F. Wagenaar r, voorzitter; H. P. Deinum, secretaris; D. L. A. , penningmeester; B. M. A. Carp, P. L. van , Mr. O. E. G. Graaf van Limburg Stirum, leden. rende het verder verloop van het verslagjaar in het bestuur geen verandering.

dit jaar door het bestuur onzer afdeeling ver-werd, stond geheel in het teeken van het hoofd-onzer Vereeniging: „Versterking van den band tien Nederland en Indië", door meerdere kennis brengen van de beteekenis van Indië en het ma-n propaganda.

Mei 1924 werd door onze afdeeling het 25-jarig n der Vereeniging Oost en West herdacht met een ing in het Gem. Concertgebouw, waar de Javaan Hardjodiringgo optrad, door wie de Javaansche werd uitgelegd en vertoond en Javaansche dan-nden ten tooneele gebracht. De voorzitter hield ningsrede waarin doel en streven der Vereeni-g eens werd uiteengezet.

Op de receptie 3 Mei 1924 door het hoofdbestuur in Den Haag in het Hotel de Twee Steden gehouden, waren voorzitter en secretaris als vertegenwoordigers van de afdeeling Haarlem aanwezig, evenals op de daaraan voorafgaande algemeene vergadering.

Onderhandelingen met mevrouw Van Zeggelen en een tooneelclub te 's-Gravenhage over de opvoering van haar Indisch Tooneelstuk „Anopheles", konden niet tot een goed resultaat voeren.

Een groot succes kon onze afdeeling boeken door de vertooning op 7 November 1924 van de bijzondere film der Bataafsche Petroleum Mij., op welken avond de heer C. W. van Bergen en eenige jongelui der Bataafsche resp. door explicatie en muziek hunne medewerking verleenden. Meer dan 1000 personen vulden toen de zaal.

In verband met de oprichting van een Comité tot huldiging van de nagedachtenis van Generaal J. B. v. Heutsz nam ons bestuur en bloc zitting in de sub-Commissie voor Haarlem en omstreken, waarvan de heer Wagenaar Reisiger voorzitter werd.

In samenwerking met de Handelsvereeniging te Haarlem werden aan onze leden uitnoodigingen gezonden tot het bijwonen van de lezing van Prof. M. W. F. Treub op Dinsdag 11 November 1924, over: Nederland in de Oost".

Het jaar 1924 kenmerkte zich in het algemeen door een grootere belangstelling voor hetgeen onze Vereeniging beoogt van de zijde van het publiek.

Wat het ledental betreft, kan dan ook voor 1924 eenige vooruitgang geconstateerd worden.

Op 31 December 1923 bedroeg dit 89. Door bedanken, vertrek en overlijden moesten 15 leden worden afgeschreven. Er kwamen echter 32 nieuwe leden bij, zoodat op 31 December 1924 het ledental bedraagt 106.

Ofschoon niet tot dit verslag behoorende, kan worden medegedeeld, dat in de eerste 3 maanden van 1925 het ledental gestegen is tot 123, o.a. in verband met de gemaakte propaganda voor den laatsten filmavond. Kunnen wij dus in het algemeen op eenigen vooruitgang wijzen, toch blijft het aantal leden nog steeds te gering, vooral ook met het oog op het groot aantal Indische families, die zich te Haarlem en omgeving gevestigd hebben en die toch in de eerste plaats lid van onze Vereeniging behoorden te zijn.

Het komt mij voor dat verdere plannen dienen te worden overwogen, teneinde te trachten het ledental onzer afdeeling aanmerkelijk op te voeren.

Ook, in hoeverre het mogelijk en wenschelijk is, dat door onze afdeeling ook nog op andere wijze voor het zoo veelzijdig doel van de Vereen. Oost en West gewerkt wordt dan uitsluitend door het organiseeren van propaganda-avonden of lezingen.

Het doel en streven van een Vereeniging als Oost en West, zooals dat uitvoerig is uiteengezet in een in 1924 door het hoofdbestuur verspreide circulaire is toch van zoodanigen aard, dat het de mogelijkheid opent van een uitgebreid en werkelijk zeer nuttig arbeidsveld, doch wij kunnen alleen veel van beteekenis en op verschillend gebied verrichten, indien wij den financieelen en ook moreelen steun hebben van een belangrijk aantal leden die het streven onzer Vereeniging meer algemeen bekend doen worden in breede lagen van de maatschappij waarin wij leven.

Ik wil dit kort verslag eindigen met den wensch uit te spreken dat in 1925 in dat opzicht het begin zal laten zien van een nieuwe periode van bijzonder krachtig leven van de Vereen. Oost en West in het algemeen en van de door ons bestuur geleide afdeeling in het bijzonder.

Haarlem, 2 April 1925.

De Secretaris,
H. P. DEINUM.

N.B. Als lid van het bestuur onzer afdeeling heeft thans tevens zitting genomen de heer H. F. Tillema.

Inkomsten.

Saldo ult. 1923		f 30.82
Contributie 1924	f 452.50	
Contributie 1925	„ 16.—	
		„ 468.50
Suriname-avond (vergoed door Hoofdbestuur)		„ 170.40
Avond Hardjodiringgo:		
Entrées	f 175.55	
Bijdrage Hoofdbestuur	„ 150.—	
		„ 325.55
Netto-opbrengst avond film Bat. Petr. Mij.		„ 202.84
Totaal		f 1198.11

Uitgaven.

Kosten innen contributie	*f*	16.82
Contributie Hoofdbestuur	„	230.40
Zaalhuur etc.	„	34.60
Projektielicht	„	20.10
Porti	„	15.75
Drukwerk	„	35.87
Suriname-avond	„	170.40
Avond Hardjodiringgo	„	444.90
Krans wijlen den heer Brondgeest	„	25.10
Reiskosten	„	8.15
Saldo in kas	„	196.02
Totaal	*f*	1198.11

Haarlem, Febr. 1925.

De Penningmeester,
D. L. A. VRIJDAG.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:

MET VERLOF UIT INDIE AANGEKOMEN AMBTENAREN.

F. J. Munnik, gouvernements-veearts, Scheveningen, Harstenhoekweg 137.
J. C W. Blom, referendaris bij het Dep. van Financiën, Hilversum, Postbox 21.
Mej. L. Fliers, 1e klerk bij het Hoofdbestuur van de P.T.T., 's-Gravenhage, Copernicuslaan 68.
Ch. J. van den Berg, bureauklerk 1e kl. (2e categ.) bij de S.S. en Tramwegen, 's-Gravenhage, Egmondstr. 91.
J. A. van der Meij, commies op maandgeld bij de S.S. en Tr., Eelderwolde bij Groningen, p/a. fam. R. Wit.
J. Winkelman, stationsklerk 1e kl. bij de S.S. en Tr., Den Haag, Copernicuslaan 68.
Mej. A. A. F. Jacobs, 2e commies bij het Dep. der Marine, Den Haag, Van Stolkweg 6.
A. J. Bruin, landmeter 3e kl., Utrecht, Parkstraat 31.
G. E. Smits, havenmeester 2e kl. te Samarang, 's-Gravenhage, Paulinastraat 36.
Th. L. van der Valk, opziener 2e kl. bij de Bangkatinwinning, 's-Gravenhage, p/a. Mevr. v. d. Ster, Klimopstraat 98.
W. Flach, tijd. wnd. ambtenaar 3e kl. bij den dienst der In- en Uitv. en Accijnzen, Vianen a/d. Lek.
G. J. van Mooijen, ambtenaar der 4e kl. bij den dienst der In- en Uitv. en Acc., Den Haag, Prins Hendrikstraat 1.
Th. Musch, landmeter 3e kl. bij het kadaster, Den Haag, Regentesselaan 142.
Ir. F. E. ter Bruggen Hügenholtz, ingenieur 2e kl. P.T.T., Den Haag, p/a. O. L. Kalfsterman, Obrechtstraat 610.
Mej. M. H. Wijnberg, commies bij de P.T.T., Den Haag, Ten Hovestraat 101.
P. Scheffer, assistent-resident, Velp, Boulevard 29.
C. J. J. Solbrig, 1e werktuigkundige bij de Gouv. Marine, Amsterdam, Betondorp, Zuivelplein 12, p/a. den heer Schouw.
E. J. H. F. Joolen, commies bij de P.T.T., Den Haag, p/a. Mevr. Konings, Hugo de Grootstraat 42.
Mevr. A. B. Stoltenborgh geb. de Scheemaker, onderwijzeres 3e kl. bij het O.E.L.O., Nijmegen, Groenestraat 87.
F. E. Wittenrood, werktuigkundige bij den dienst van het Stoomwezen, Den Haag, Reinkenstr. 34, 3e étage.
N. W. Gies, onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O., Den Haag, Z. W. Buitensingel 5.
W. J. Spaan, inspecteur bij het Boschwezen, Utrecht, Admiraal v. Gentstraat 3.
H. H. Langelaan, administr. ambtenaar bij het Hoofdbestuur van de P.T.T., Apeldoorn, Deventerstr. 130.
J. Kerkhof, onderwijzer 1e kl. bij het O.E.L.O., 's-Gravenhage, Hendrik Zwaardecroonstraat 159.
E. J. Burger, secretaris van het gouvernement der Oostkust van Sumatra, Amersfoort, Emmalaan 10.
H. Lafontaine, controleur 1e kl. bij den Pandhuisdienst, 's-Gravenhage, Heemskerckstraat 17.
W. Visser, onderwijzer bij de opleidingsschool voor Inl. ambtenaren te Blitar, Monnikendam.
A. Rompres, controleur 1e kl. bij den Pandhuisdienst, 's-Gravenhage, Archimedesstraat 88.
D. H. Snel, adjunct-inspecteur der contrôle bij de Staatsspoor- en Tramwegen, 's-Gravenhage, Ieplaan 62.
A. Los, opperhoutvester bij het Boschwezen, Leiden, p/a. P. Dirkse, Lange Mare 45.
F. K. Bouman, 1e commies bij den Ind. Centr. Aansch. dienst, Den Haag, Larixlaan 113.

Ir. F. C. van Haeften, ingenieur bij de Waterstaat 's Lands B.O.W., Rijswijk, Koninginnelaan 15.
C. A. Schnitzler, assistent-resident van Magelang, megen, St. Annastraat 35.
J. H. Wolters, hoofdmonteur (burgerl. ambtenaar) het korps atelier der genietroepen, F 21 te Harre gem. Lichtenvoorde.

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD

Mr. H. Doeve, Paulinastraat 45 te 's-Gravenhage, rechterlijk ambtenaar;

J. Verlinde, Tuinstraat 55 te Helder, als verpleger klasse bij het Krankzinnigenwezen.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST EN VOOR 's LANDS DIENST IN CURAÇAO.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië en Curaçao, waarin worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid mededinging.

1°. Uitzending voor den Nederlandsch-Indischen Staatsdienst:

a. onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs het bezit der hoofdakte;
b. verpleegsters voor het krankzinnigenwezen;
c. leeraar (of leerares) M.O. Duitsche taal (volledig bevoegd);
d. doctoren of doctorandi Nederlandsche letteren
e. candidaat-gezaghebber bij het Binnenlandsch stuur (na vergelijkend onderzoek, leeftijdsgrens jaar, H.B.S. 5-j. cursus of daarmede gelijk te stellen examen);
f. afdeelingschef Centraal Kantoor voor de Statistiek van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel;
g. officier van gezondheid 2de klasse (in vasten tijdelijken dienst);

2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao:

a. hoofdonderwijzeres;
b. hoofdonderwijzer met akte wiskunde.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Ministerie van Koloniën, 9de afdeeling, onderafdeeling (voor de betrekkingen genoemd onder 1°., a t/m de 8ste afdeeling (voor de betrekking onder 1°., tot de 10de afdeeling (voor de betrekkingen onder

Mutaties van 3 tot 10 Juni.

Nieuwe leden.

J. P. C. Posthuma, Assuradeur, Den Haag, straat 71. *f* 5.— .
J. van de Rhee, p.a. firma Dobbelman, Noordwijk Weltevreden. *f* 5.—.
A. J. W. Visser, Opperhoutvester N.O.I., Den Boreelstr. 12. *f* 5.—.

Adresveranderingen.

Raden Soeporno, Jur. Stud., Leiden, van: Rijnsburgerweg 103 naar: De Genestetstr. 8.
A. C. G. Zaal, Amsterdam, van: Gerard Brandtstr. naar: 1e Helmersstr. 223 huis.
A. J. Rooseboom, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., van: Amsterdam, Heemraadsingel 92 naar: Den Haag, Adelheidstraat 181. *f* 5.—.
C. Steuerwald, Ingenieur, Den Haag, van: Van ningkstr. 112 naar: Viviënstr. 59.
P. W. J. Bischoff, Gep. Ass.-Resident, van: Hotel teren" te Clarens terug naar: Den Haag, regenstraat 64.
G. E. O. Roessel, Commies P.T.T., van: Den Fahrenheitstraat 356a naar: Weltevreden, bureau P.T.T.
D. F. Pronk, Controleur B. B., van: Bussum naar: Weltevreden, Dep. B. B.
Mr. J. Th. Goossens, thans Raadsheer van het gerechtshof te Weltevreden.
Mr. E. Ch. Grivel, Voorzitter van den Landraad Soerabaija.
F. A. E. Laceulle, Ass.-Resident, van: Blitar naar: Soekaboemi.
S. de Heer, van: Amsterdam, Leidsche Kade 70 naar: Laren (N.-H.), „De Huif", Verlengde Houtweg.
A. Pimentel, Kapitein Infanterie, van: Amsterdam, pathistraat 155 naar: Bandoeng D. v. O.

Vereeniging „OOST en WEST".

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. Hietink, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongelieden uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

THUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Tel. Sch. 752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland vertoeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. Hietink of den administrateur, den Heer W. Meijer.

THUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. de Munnik, Telef. Scheveningen No. 248

LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actueele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.

NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING. Samenwerking ten einde aan hen die uit Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheid te verstrekken als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. 1. **Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.** (Tweede druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
2. Onze Oost. II. **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. Bezemer.
Prijs: **f 0.05** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
1. **De Kolonie Suriname,** door Fred. Oudschans Dentz;
2. **De Kolonie Curaçao,** door Mr. B. de Gaay Fortman.
Prijs: **f 0.50** en f 0.06 frankeerkosten.

c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

I. **De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.** (Thans in revisie).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
III. **De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.** (2de verbeterde druk).
Prijs: **f 0.50** per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.75** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
VII. **De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede voor verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken en Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
VIII. **De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
IX. **De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië.** (Opnieuw herzien).
Prijs: **f 0.20** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
X. **De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I.** (Op nieuw herzien).
Prijs: **f 0.25** per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
XI. **De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië.**
Prijs: **f 0.40** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Onze **Koloniën.** Prijs **f 0.35** per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

Serie I.
Nederlandsch-Indië en de handel.
...lijsche toestanden gezien door een inlander.
Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
Sarikat-Islam.
De suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
De afschaffing van de laatste heerendiensten op Java.
...kheelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
De Europeesche vrouw in Indië.
De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
Over de Kolonie Suriname.

Serie II.
No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
„ 2. Het Javaansch tooneel.
„ 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
„ 4. De theecultuur op Java.
„ 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
„ 6. Een doode taal in Indië.
„ 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java.
„ 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
„ 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
„ 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

Serie III.
Over Bali en zijne bewoners.
...eeling in Nederlandsch-Indië.
...dercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
...sche Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.

No. 5. Nederlanders in Indië.
„ 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkscredietwezen.
„ 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië
„ 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).